

**Ը.00.02 – ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ, ՆՐԱ ՈԼՈՐՏՆԵՐԻ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ
ԵՎ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ**

1. ՄԱԿՐՈՒԵԿՈՆՈՄԻԿԱ

Մակրոէկոնոմիկայի հիմնական հասկացությունները և ցուցանիշները.

Մակրոտնտեսական բնութագրերը տնտեսական աճ, ինֆլյացիա, գործազրկություն: Մակրոտնտեսական ցուցանիշները՝ ՀՆԱ, ՀԱԱ, ԶԱԱ, ԱԵ, անձնական եկամուտ, տնօրինվող անձնական եկամուտ: ՀՆԱ-ի հաշվարկման մեթոդները և կանոնները: ՀԱԱ-ի և ՀՆԱ-ի հաշվարկման առանձնահատկությունները: Անվանական և իրական, պոտենցիալ և փաստացի ՀՆԱ: ՀՆԱ-ի դեֆլատորը և ՍԳԻ-ն: Լայսպերեսի և Պաաշեի ինդեքսները:

Ազգային եկամտի արտադրությունը և բաշխումը.

Արտադրական ֆունկցիաները և արտադրության ծավալի հաշվարկումը: Զեռնարկության պահանջարկը արտադրության գործոնների նկատմամբ: Ազգային եկամտի բաշխումը: Կոր-Դուգլասի արտադրական ֆունկցիան: Հավասարակշռությունը ապրանքների, ծառայությունների և ֆինանսական շուկաներում, տոկոսադրույքը: Ապրանքների և ծառայությունների պահանջարկը: Սպառումը և խնայողությունները: Սպառման ֆունկցիան: Սպառման տեսությունները և դրանց հիմնական տարբերությունները: Զուտ և համախառն ներդրումներ: Ներդրումները և տոկոսադրույքը:

Տնտեսական աճ. Տնտեսական աճ հասկացությունը: Տնտեսական աճի ցուցանիշները: Տնտեսական աճի վրա ազդող գործոնները: Կոր-Դուգլասի ֆունկցիան և տնտեսական աճի հաշվարկը: Տնտեսական աճի մոդելներ: Էնդոգեն և էկզոգեն փոփոխականներ: Հարող-Դոմարի և Սոլոուի-Լեոնտևի մոդելների ներածություն: Կայուն համաչափ աճի հայեցակարգերը և փաստական ապացույցները: Վերլուծության նախադրյալները: կապիտալի կուտակումը: Կապիտալի պաշարի հաստատուն մակարդակը և տնտեսության հավասարակշռությունը: Խնայողությունների նորմայի փոփոխությունը և

տնտեսական աճի տեմպերը: Կապիտալի պաշարի ընտրության «Ոսկի կանոնը»: Կայուն իրավիճակների համեմատությունը: «Ոսկի կանոնին» համապատասխանող կայուն իրավիճակը:

Բնակչության աճը: Մարդկային կապիտալի հիմնահարցը: «Ոսկի կանոնը» բնակչության աճի պայմաններում: Տեխնիկական առաջընթացը: Աշխատանքի արդյունավետությունը: Տնտեսական աճի տեմպերը տեխնիկական առաջընթացի պայմաններում: Խնայողությունները, աճը և տնտեսական քաղաքականությունը: Տնտեսական աճի տեմպերի կանխատեսումը նոր քեյնսյան մոդելների օգնությամբ (Դոմարի, Հարրոդի մոդելներ): Տնտեսական աճի կանխատեսումը նոր դասական մոդելների օգնությամբ (Սոլոուի մոդել): Կալդորի, Ռոբինսոնի, Դենիսոնի, Լյուիսի, Էրրոուի, Փ. Ռոմերի, Թինբերգենի և MRW տնտեսական աճի մոդելները:

Գործազրկություն, ինֆլյացիա, փող. Գործազրկության տեսակները: Գործազրկության ցուցանիշները: Սպասման գործազրկություն: Հավասարակշռությունը աշխատանքի շուկայում: Փողի էությունը և ազդեցատները: Փողի քանակական տեսություն: Անվանական և իրական տոկոսադրույք, ինֆլյացիա: Ֆիշերի հավասարում: Փողի առաջարկ: Փողի առաջարկի մոդելը: Փողի պահանջարկ: Բաումոլ-Թոբինի մոդել: Հակաինֆլյացիոն քաղաքականություն:

Բաց տնտեսության զարգացման օրինաչափությունները. Փոքր տնտեսության մոդելը: Կապիտալի և ապրանքների միջպետական հոսքերը: Երկրի վճարային հաշվեկշիռը: Վճարային հաշվեկշռի կարգավորման հիմնախնդիրները, վճարային հաշվեկշռի կարգավորման մակրոտնտեսական մոդելները: Փոխանակային կուրսերը և դրանց վրա ազդող գործոնները: Տնտեսական քաղաքականության ազդեցությունը փոքր բաց տնտեսության վրա: Փոքր բաց տնտեսությունը կարճ ժամկետում: Մանդել-Ֆլեմինգի մոդելը: Տնտեսական քաղաքականության ազդեցության գնահատումը հաստատագրված և լողացող փոխանակային կուրսերի դեպքում Մանդել-Ֆլեմինգի մոդելի միջոցով: TNT մոդելը:

Տնտեսական տատանումներ: Կարճաժամկետ վերլուծություն:

IS-LM մոդելը. Հավասարակշռությունը ապրանքների և ծառայությունների շուկայում՝ IS կորը: Հավասարակշռությունը փողի շուկայում՝ LM կորը: Կարճաժամկետ հավասարակշռություն՝ IS-LM մոդելը: Հարկաբյուջետային և դրամավարկային քաղաքականությունների ազդեցությունը IS-LM-ի վրա: Անցումը կարճաժամկետ վերլուծություններից երկարաժամկետի: Մեծ ճգնաժամի վերլուծությունը IS-LM մոդելի միջոցով: Տնտեսական տատանումների հիմնախնդիրը և դրա ներկայացումը դասական և քեյնսյան դպրոցների ներկայացուցիչների կողմից: Տնտեսական պարբերաշրջանների տեսությունները: Պարզ և բարդ բազմարկիչների քեյնսյան մոդելները:

Ամբողջական առաջարկ. Ամբողջական առաջարկի 4 մոդելները: Գործազրկության և ինֆլյացիայի կապը: Ֆիլիպսի կորը: Քեյնսականների և դասականների մոտեցումները ամբողջական առաջարկի նկատմամբ: Իրական տնտեսական պարբերաշրջանի տեսությունը:

Տնտեսական զարգացման ազգային ծրագրերը և դրանց մշակման կարգը. Տնտեսական զարգացման ծրագրերը: Հիմնական ցուցանիշները: Գիտատեխնիկական առաջադիմության ծրագիրը: Սոցիալական զարգացման ծրագիրը: Նյութական արտադրության ճյուղերի զարգացման ծրագրերը: Տնտեսական ծրագրերի ռեսուրսային ապահովումը: Աշխատանքային ռեսուրսների օգտագործման պետական կարգավորումը: Տնտեսական ծրագրերի հիմնական տիպերը: Սահմանափակ և անսահմանափակ հորզոնով ծրագրեր: Հաշվեկշռված աճի ծրագրեր: Մայրուղային աճի ծրագրեր:

«Վակրոտնտեսական կարգավորման պետական մարմինները, դրանց գործառույթները. «Վ կառավարման մարմինների կազմակերպական կառուցվածքը: «Վ նախագահի, «Վ ԱԺ-ի, «Վ կառավարության գործառույթները մակրոտնտեսական կարգավորման գործում: «Վ ֆինանսների, «Վ ներդրումներ և տնտեսական զարգացման նախարարությունների, «Վ պետական եկամուտների կոմիտեի, ճյուղային նախարարությունների ու

գերատեսչությունների կառուցվածքը և գործառույթները:

Հարկաբյուջետային և դրամավարկային քաղաքականությունները.

Պետության եկամուտները և ծախսերը: Պետական եկամուտների և ծախսերի պարզ և բարդ բաղադրիչները: Պետբյուջե: Պետական պարտք: Կայունացնող քաղաքականություն: Ակտիվ և պասիվ տնտեսական քաղաքականություն: Մակրոտնտեսական հավասարակշռություն: ՀՀ հարկային օրենսդրությունը: Հիմնական հարկատեսակները և դրանց դասակարգումը: Հարկային խթանող քաղաքականությունը: ՀՀ պետական բյուջեի հարկային եկամուտների կառուցվածքը: ՀՀ պետական բյուջեի ծախսերի ուղղությունները և կառուցվածքը: Դրամավարկային քաղաքականության էությունը: ՀՀ բանկային համակարգը, ԿԲ-ի գործառույթները:

Արտաքին տնտեսական քաղաքականությունը. Արտաքին տնտեսական հարաբերությունների էությունը և հիմնական ձևերը: Ազատ առևտրի և հովանավորչական քաղաքականությունները: Տնտեսական քաղաքականության ազդեցությունը արտաքին առևտրի վրա: Արտաքին առևտրի դասական տեսությունների ընդհանուր բնութագիրը: Ստոլպեր-Սամուելսոնի տեսությունը: Ռիբչինսկու տեսությունը: Արտաքին առևտրի նոր և նորագույն տեսությունները և մեկնաբանությունները: Լեոնտևի պարադոքսը և դրա բացատրությունները: ՀՀ արտաքին տնտեսական կապերի բնույթը: Համաշխարհային գնի ձևավորման տեսությունները: ՀՀ արտաքին առևտրի զարգացման հնարավորությունները և ուղղությունները:

Գլոբալացումը և համաշխարհային տնտեսությունը. Գլոբալացման էությունը և նախադրյալները: Գլոբալացման դրական և բացասական ազդեցությունը ազգային տնտեսությունների վրա: Անդրազգային կորպորացիաների դերը գլոբալացման գործընթացում:

ՀՀ ներդրումային քաղաքականությունը. Ներդրումային քաղաքականության էությունը, խնդիրները: Ներդրումների աղբյուրները: Մասնավոր ներդրումների խթանման լծակները: Ներդրումների տեսակները և ձևերը: Ներ-

դրումների տնտեսական արդյունավետության գնահատումը: ՀՀ ներդրումային միջավայրը և նրա առանձնահատկությունները: Ներդրումների կառուցվածքը: Ներդրումների պետական կարգավորման մոդելները:

ՀՀ սոցիալական քաղաքականությունը. Բնակչության կենսամակարդակի պետական կարգավորման անհրաժեշտությունը: Սոցիալական ծրագրերը, դրանց բաժիններն ու ցուցանիշները: Բնակչության իրական եկամուտների պետական կարգավորումը: Պետական քաղաքականությունը առողջապահության, կրթության և գիտության, մշակույթի և սպորտի ոլորտներում:

Պետության տարածքային քաղաքականությունը. ՀՀ վարչատարածքային կառուցվածքը: Մարզպետարանների գործառույթները և խնդիրները տարածքի սոցիալ-տնտեսական զարգացման բնագավառում: Տարածքի սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագրերը, բաժինները և ցուցանիշները: Տեղական ինքնակառավարման մարմինները:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Մակրոտնտեսական կարգավորում, ուս. ձեռնարկ, Ղուչյան Հ.Բ ընդհ. խմբագրությամբ և ղեկավարությամբ, Եր., Տնտեսագետ, 2005, 610 էջ
2. Մենքյու Գ., Մակրոէկոնոմիկա, Հ.Բ.Ղուչյանի ընդհ. խմբ. Ե., Հայաստան, 1997, 443 էջ
3. Տնտեսագիտություն, մասնավոր և հասարակական ընտրություն, Զ. Գոռթնի, Ռ. Ստրոուպ, Ա.Սոուդենմունդի, Ռ.Սոբելի, Ե., 2003, 1152 էջ
4. Գրիգորյան Կ. Հ., Մակրոտնտեսական նորագույն մշակումներ, ուս. ձեռնարկ, Եր., Տնտեսագետ, 2009, 172 էջ
5. Սամուելսոն Փ., Նորդիաուս Ու. Տնտեսագիտություն, հ. 1, 1995, 536 էջ
6. Սաքս Զ., Լարրեյն Ֆ., Մակրոտնտեսագիտությունը գլոբալ տնտեսությունում, Եր., Տնտեսագետ, 2002, 584 էջ
7. Абель Э., Бернанке Б., Макроэкономика. 5 изд. СПб.: Питер, 2010. 768с.
8. Агапова Т.А., Серегина С.Ф., Макроэкономика: Учебник, Москва: Изд-во Дело и сервис, 2004. 448 стр.
9. Антонова Н.Б., Государственное регулирование экономики, учебник, Минск, 2002, 775ст.

10. Базилевич В., Базилевич К., Баластрик Л., Макроэкономика. Учебник. 2005. 423 ст.
11. Государственное регулирование экономики: Уч. Пособие для вузов/ Т.Г.Морозова, Ю.М. Дурдыев, В.Ф. Тихонов и др., М. ЮНИТИ-ДАНА, 2002, 255 стр.
12. Дорнбуш Р., Фишер С., Макроэкономика, М. ИНФРА-М,1997, 784 ст.
13. Ивашковский С.Н., Макроэкономика: Учебник. М.: Дело, 2002. 472 стр.
14. Капканщиков С.Г., Государственное регулирование экономики, 2010 г.
15. Климов С.М., Селин А.П., Феодорова Т.А., Макроэкономика, С.Пб., 2008
16. Кучуков Р. А., Теория и практика государственного регулирования экономических и социальных процессов, 2010 г.
17. Кушлин В.И., Государственное регулирование рыночной экономики, Учебник/ М.: Издательство РГАС, 2005. - 825 с.
18. Макроэкономика: практикум / Р.М. Нуреев; Под ред. Р.М. Нуреева. - М.: Норма: НИЦ ИНФРА-М, 2015. - 400 с.
19. Макроэкономика: уч. Пос./ Б. Т. Кузнецов. М.: ЮНИТИ-ДАНА,2011,458 с.
20. Макроэкономика. Теория. Практика. Безопасность: учебник / А. А. Анисимов, Н. В. Артемьев, О. Б. Тихонова; ред. Е. Н. Барикаев. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2011, 598 с.
21. Маттвеева Т.Ю., Введение в макроэкономику, Уч. пособие. М.: Изд. дом ГУ ВШЭ, 2007. - 511 с
22. Бланшар О., Макроэкономика. М.: 2010. - 672 с.
23. Орешин В.П., Государственное регулирование национальной экономики, М., 2000г.
24. Протас В.Ф., Макроэкономика: структурно-логические схемы: Уч.пособие для вузов - М.: Банки и биржи , 1997. – 271 с.
25. Стиглиц Дж. Ю., Экономика государственного сектора, М. Изд-во МГУ: ИНФРА-М, 1997. 720 стр.
26. Тарасевич Л.С., Гребенников П.И., Леусский А.И., Макроэкономика, Учебник, Москва, Высшее образование, 2006, 654 стр.
27. Чиповская И.С., Левченко Т.А. Макроэкономика, Уч. пособие. – Владивосток: Изд-во ДВГТУ, 2007. – 224 стр.
28. Шерер Ф., Росс Д., Структура отраслевых рынков: Пер. с англ.- Москва: ИНФРА-М, 1997, 698 стр.
29. Burda M., Wyplosz Ch., Macroeconomics, Oxford University Press, 2001
30. David Romer, Advanced macroeconomics, McGraw-Hill, 1996, 550 p.

2. ՄԻԿՐՈԷԿՈՆՈՄԻԿԱ

Ձեռնարկությունը և ձեռնարկատիրական գործունեությունը.

Ձեռնարկությունների բնութագիրը, առանձնահատկությունները, նպատակներն ու խնդիրները: Ձեռնարկության ապրանքային քաղաքականությունը: Առևտուրը որպես ապրանք արտադրողների սպառողների միջև կապի հիմնական ձև: Պետության դերը արտադրության կարգավորման գործում: Ձեռնարկատիրական գործունեության կազմակերպման էությունը, սուբյեկտները, ձևերը և տեսակները, խնդիրները, ոլորտները և մասշտաբները: Ձեռնարկատիրության տեսամեթոդական հիմքերը: Ձեռնարկատիրական գործունեության կազմակերպման կիրառական խնդիրները: Ձեռնարկությունները (ֆիրմաները, կազմակերպությունները) որպես շուկայական օբյեկտ, դրանց բնորոշ գծերը, դասակարգման հատկանիշները: Ձեռնարկության տեխնոլոգիական պայմանագրային և ռազմավարական հիմնադրույթները: Ձեռնարկության հորիզոնական և ուղղահայաց սահմանները: Ֆիրմայի զարգացման պայմանների օպտիմալացումը: Ձեռնարկության տիպաչափերը և դասակարգման հատկանիշները, կազմակերպման ձևերը, նպատակները, կառավարման կառուցվածքը: Կազմակերպությունների նպատակների ընտրության հիմնախնդիրները, շահույթի մաքսիմալացումը, այլընտրանքային նպատակները: Պատվիրատու-կատարող, գործակալ-ֆիրմաներ հարաբերությունների դրսևորումները և մոդելավորումը շուկայական տարբեր մոդելների պայմաններում:

Ձեռնարկատիրական գործունեության ոլորտի ընտրությունը: Ձեռնարկատիրական կապիտալը և դրա ձևավորման մեխանիզմը: Ձեռներեցության միջավայրի ձևավորման հիմնական տարրերը: Փոքր ձեռներեցության արդի հիմնահարցերը: Խոշորամասշտաբ ձեռնարկատիրության տեսակները, խնդիրները, դրանց միջև փոխներգործության մեխանիզմը և զուգակցման հնարավորությունները: Ձեռնարկատիրության կազմակերպման իրավական հիմքերը: Ձեռնարկատիրության վիճակը և զարգացման միտումները ՀՀ-ում:

Փոքր, միջին և խոշոր ձեռնարկությունների տնտեսական աճի ռազմավարությունը: Պատճենահանում, ֆրանչայզինգ, լիակատար ազատություն, լիզինգ: ՓՄՁ պետական աջակցության ծրագիրը ՀՀ-ում:

Ձեռնարկությունը և շուկան. Ձեռնարկության ապրանքային արտադրությունը: Ձեռնարկության արդյունաբերական քաղաքականությունը և դրա իրականացման մեխանիզմը, ձեռնարկության ապրանքային քաղաքականությունը: Ապրանքաշուկայի ձևավորումը: Շուկայական մոդելները և դրանց ազդեցությունը ձեռնարկության կենսագործունեության վրա: Միջնորդությունը որպես ապրանքարտադրողի և առաքիչի միջև կապի ձև և ձեռնարկատիրական գործունեության տեսակ: Շուկայի կոնյուկտուրայի էությունը, ձևավորող գործոնների դասակարգումը, վերլուծությունը, գնահատումը և մոդելավորումը: Ձեռնարկության վարքագծի վերլուծությունն ու մոդելավորումը: Ներքին շուկան և դրա սահմանափակվածությունը: Շուկայի սահմանները: Մենաշնորհային շուկան: Ապրանքազանգվածի շարժման պետական կարգավորումը: Շուկաների դասակարգումը ըստ գործարքների օբյեկտի, գործունեության պայմանների, գործարքների լոկալացման աստիճանի, փոխներգործունեության տիպերի և փոխներգործունեության ձևերի: Շուկաների նույնականացումը (ապրանքային, ժամանակային, լոկալային): Շուկաները և ճյուղերի հարաբերակցությունը: Տնտեսության ճյուղային կառուցվածքը բնութագրող գործոնների վարքագծի վերլուծության մակարդակը, պատահական գործոններ, ուղղահայաց ինտեգրացումը, թափանցման արգելքները, կառավարության քաղաքականությունը: Արդյունաբերական քաղաքականությունը ձեռնարկությունում և դրա իրականացման մեխանիզմը: Ձեռնարկության կազմը, կառուցվածքը, կառուցվածքի կատարելագործման միտումները ՀՀ-ում: Ձեռնարկության ներքին և արտաքին միջավայրը, դրանք բնութագրող գործոնները: Ձեռնարկության տնտեսական գործունեության վրա ներքին և արտաքին գործոնների փոխներգործունեության գնահատումը: Ձեռնարկության տնտեսական ռազմավարությունը, էությունը, մշակման մեթոդները,

ձեռնարկության կենսացիկլը: Ձեռնարկության ադապտավորումը շուկայի պայմաններին: Ձեռնարկության ադապտավորման պրոբլեմները: Ձեռնարկության անկարողությունը (սնանկացումը), դրա ընդհանուր բնութագիրը: Ձեռնարկության (կազմակերպության) սնանկության ընթացակարգն ու գործընթացը, սնանկացման ընթացակարգը: Դիտարկման բնութագիրը: Ֆինանսական աշխուժացումը: Պարտքատեր ձեռնարկությունների արտաքին կառավարումը: Վարկային պարտավորությունների ռեստրուկտրավորումը: Ֆիրմաների, համատեղ ձեռնարկությունների դերը, ձևերը, բովանդակությունը և օգտագործումը: Ձեռնարկության արտաքին տնտեսական գործունեության ոլորտի ընդլայնումը: Ուղղակի կապերի հաստատում և զարգացում արտասահմանյան գործընկերների հետ: Ձեռնարկության խնդիրները ներմուծման-արտահանման գործընթացների ընդլայնման գործում: Փոխարժեքային ֆոնդերը, դրանց ձևավորումը և օգտագործումը: Միջազգային բեռների փոխադրման մաքսային կանոնները: Ձեռնարկության արտաքին տնտեսական գործունեության պետական կարգավորումը: Գործարար շփումը ծայրահեղ իրավիճակներում: Ձեռնարկության ներդրումային և ֆինանսական գրավչության գնահատումը: «Վճարված» մի շարք ապրանքային շուկաներում ձեռնարկությունների գործունեության գնահատումը:

Տնտեսական մրցակցության համակարգը. Տնտեսական մրցակցության էությունը և դրսևորման առանձնահատկությունները: Մրցակցության ձևերը և դրանց փոխադարձ կապը: Կատարյալ մրցակցության բնորոշ գծերը, առանձնահատկությունները, առավելությունները և թերությունները, դրանց փոխադարձ կապերի վերլուծությունը: Պարետոյի օպտիմումը: Ոչ կատարյալ մրցակցության բնորոշ գծերն ու դրսևորումները, դրանց փոխադարձ կապերի վերլուծությունը: Շուկայական տնտեսության հիմնական մոդելները: Շուկայական մոդելների (կառուցվածքի) դասակարգումը: Մենաշնորհները և դրանց հատկանիշները ժամանակակից պայմաններում: Ապամոնոպոլացումը որպես ազատ շուկայական մրցակցության ապահովման պայման: Շուկայի

անկատարությունը և տնտեսության մեջ պետական միջամտության անհրաժեշտությունը: Զուտ մոնոպոլիա: Թողարկման ծավալը և գինը: Անկատար մրցակցությունը և դրա դրսևորումները: Մենաշնորհային իշխանության ցուցանիշները: Հոմոգեն և հետերոգեն բարիքների օլիգոպոլ շուկաները: Կուրնոյի և դոտպոլիայի մոդելը: Արտադրանքի և ձեռնարկության մրցունակության ապահովումն ու պահպանումը: Արտադրանքի մրցունակության ապահովման, պահպանման ռազմավարությունը և գնահատումը: Ձեռնարկության մրցունակության ապահովման և պահպանման ռազմավարությունը և գնահատումը: Մենաշնորհ, դրա դրսևորումները ՀՀ-ում, մենաշնորհ իշխանություն, մենաշնորհի պատճառած վնասը և դրա գնահատումը: Բնական մենաշնորհները և դրանց կարգավորումը: Մենաշնորհային մրցակցության գնի և ծավալի որոշումը: Օլիգոպոլիա: Օլիգոպոլիստական գնային պատերազմները: Օլիգոպոլիայի մոդելը: Մրցակցային ռազմավարության ձևերը: Մրցակցային ուժերը և դրանց ռազմավարության մշակումը: ՀՀ օլիգոպոլական շուկաներում գների ճկունության գնահատումը: Օլիգոպոլիաների իրական կարգավորման անհրաժեշտությունը ՀՀ-ում: Օլիգոպոլական մի շարք ապրանքային շուկաների՝ ցեմենտի, էլեկտրաէներգիայի արտադրության, գարեջրի վերլուծությունը:

Պահանջարկը շուկայական հարաբերությունների համակարգում.

Պահանջարկը և դրա դրսևորման առանձնահատկությունները: Սպառողական պահանջարկը ձևավորող գործոնները և դրանց վարքագծի վերլուծությունն ու գնահատումը: Անհատական պահանջարկի ձևավորման գործընթացը և պահանջ- մունքների դերը այդ հարցում: Պահանջարկի գործընթացը ձեռնարկություններում: Շուկայական պահանջարկը ձևավորող գործոնները և պահանջարկի վրա դրանց ազդեցության վերլուծությունն ու գնահատումը: Պահանջարկի կորագծի կազմը, հատկությունները և դրա վարքագծի գործոնային վերլուծությունն ու գնահատումը: Պահանջարկի գործառույթը, հատկությունները, գնահատումն ու մոդելա-

վորումը: Սպառողի հավասարակշռության /օպտիմումի/ փոփոխությունը՝ կախված նրա եկամտի փոփոխությունից: Գնի փոփոխության ազդեցությունը սպառողի եկամտի և ապրանքների փոխարինիչների փոխարինելիության վրա: Եկամտի և փոխարինման էֆեկտները, դրանց փոխառնչության վերլուծությունն ու գնահատումը: Պահանջարկի կանխատեսումն ու պլանավորումը: Պահանջարկի ֆունկցիայի կառուցումը օգտակարության քանակական չափման (կարդինալիստական հիմնադրույթ) հիմնադրույթի հիման վրա: Պահանջարկի օգտակարության անուղղակի ֆունկցիայի և ծախսերի ֆունկցիայի փոխառնչությունը: Պահանջարկի ֆունկցիայի կառուցումը օգտակարության կարգային չափման հիմնադրույթի հիման վրա (օրդինալիստական հիմնադրույթ): Փոխարինման և եկամտի էֆեկտների վարքագծերի բնութագիրը: Դրանց փոխառնչության վերլուծությունն ու գնահատումը: Անհատական ընտրությունից դեպի անհատական պահանջարկը ագրեգավորող հիմնահարցը և դրա լուծման ուղիները:

Առաջարկը: Դրսևորման առանձնահատկություններն ու գնահատումը.

Արտադրողի վարքագիծը և դրա դրսևորման առանձնահատկությունները: Իզոքվանտները և դրանց դերը արտադրողի վարքագծի գնահատման գործընթացում: Իզոքվանտները և վարքագծի վերլուծությունը: Իզոքվանտները և դրանց դրսևորումները, կազմը, հատկությունները: Իզոքվանտների քարտեզը: Արտադրական ցանցը: ԱԳ տեխնիկական փոխարինման սահմանային նորմը: Տեխնոլոգիայի փոփոխության ազդեցությունը իզոքվանտի վարքագծի վրա: Արտադրողի բյուջեն և դրա վերլուծությունը: Առաջարկի դրսևորման առանձնահատկությունները: Առաջարկի գործոնային վերլուծությունն ու գնահատումը: Անհատական առաջարկի վերլուծությունն ու գնահատումը: Առաջարկի կորագիծը, կազմը, կառուցումը, հատկություններն ու վարքագծի գործոնային մոդելավորումը: Շուկայական (ճյուղային) առաջարկի վերլուծությունն ու գնահատումը: Հաստատուն ծախքերով ճյուղի առաջարկի կորագծի վերլուծությունը ըստ ժամանակի: Փոփոխական ծախքերով ճյուղի

առաջարկի կորագծի վարքագիծը ըստ ժամանակի: Արտադրողի հավասարակշռությունը 2 ապրանքների դեպքում: Կոնտարովիչի մոդելը: Արտադրական ֆունկցիան որպես առաջարկի դրսևորման գործիք: Արտադրական ֆունկցիան և արտադրության տեխնիկական արդյունքայնությունը: Կոբ-Դուգլասի ֆունկցիան, հատկությունները, վարքագծի վերլուծությունն ու մոդելավորումը: Ֆիրմայի վարքագծի դրսևորումները շուկայական տարբեր մոդելների պայմաններում: Սահմանային արդյունքների աճը և գոգավոր իզոքվանտները: Առաջարկի կանխատեսումը և պլանավորումը: Արտադրողի հավասարակշռությունը: Հավասարակշռությունը զուտ մրցակցային շուկայում: Արտադրողի հավասարակշռությունը շուկայական տարբեր մոդելների պայմաններում: Ձեռնարկության մենաշնորհ մրցակցային հավասարակշռությունը գնային հավասարակշռության դեպքում: Մենաշնորհ մրցակցությունը ձեռնարկության գնային և ոչ գնային մրցակցության դեպքում: Ճյուղի ռեսկցիան պահանջարկի փոփոխության (մեծացման, փոքրացման) պայմաններում: Ճյուղի առաջարկը կարճաժամկետ և երկարաժամկետ փուլում:

Ճկունության տեսությունը. Ճկունության հիմնախնդիրները և հիմնական հատկությունները: Ճտունության դրսևորումները: Պահանջարկի գնային ճկունության վերլուծությունն ու գնահատումը: Ըստ հասոյթի պահանջարկի գնային ճկունության վերլուծությունն ու գնահատումը, պահանջարկի հաստատուն կամ միավոր ճկունությունը, դրա վերլուծությունն ու գնահատումը: Պահանջարկի աղեղային և կետային ճկունությունը և դրա գնահատումը: Ըստ գնի պահանջարկի խաչաձև ճկունության վերլուծությունն ու գնահատումը: Պահանջարկի ոչ գնային ճկունության վերլուծությունն ու գնահատումը: Պահանջարկի ճկունությունն ըստ եկամտի, դրա վերլուծությունն ու գնահատումը: Շուկայական պահանջարկի ճկունության վերլուծությունն ու գնահատումը: Առաջարկի գնային կամ առաջարկի ուղղակի ճկունությունը և դրա վերլուծությունը: Առաջարկի կետային ճկունության վերլուծությունն ու գնահատումը: Առաջարկի ճկունության ոչ գնային գործոնները և դրանց ազդեցու-

թյան վերլուծությունն ու գնահատումը: Շուկայական առաջարկի ճկունությունը և դրա գնահատումը: Ճկունության երկարաժամկետ և կարճաժամկետ փուլերը: Աճող ֆունկցիայի ճկունության գնահատումը: Նվազող ֆունկցիայի ճկունության գնահատումը: Գնային ֆունկցիայի ճկունությունը: Աստիճանային ֆունկցիայի ճկունությունը: Ճկունության հաշվարկման աղեղային մոդելը: Պահանջարկի ճկունությունը որոշող գործոնները: Կազմակերպված գնորդի մոտ գնի նկատմամբ զգայականության գնահատումը: Սպառողների ծախսերի գնային ճկունությունը: Ճկունության ցուցանիշի օգտագործման ոլորտները: Մենաշնորհը և շահույթի մաքսիմալացումն ու ճկունությունը: Երրորդ կարգի գնային դիսկրիմինացիան: Շուկայի կառուցվածքի քանակական գնահատման դեպքում ճկունության գնահատումը: Տեսուսական ռեսուրսների նկատմամբ պահանջարկի ճկունությունը: Աշխատանքի նկատմամբ պահանջարկի ճկունությունն ըստ աշխատավարձի: Աշխատանքի նկատմամբ պահանջարկի ճկունությունը որոշող գործոնները: Հարկային մուտքերի փոփոխության վերլուծությունը հարկադրույքների փոփոխության դեպքում: Ճկունության օգտագործումը շուկայի գնային կարգավորման պետական ծրագրերի մշակման գործում: Ֆիրմայի համար պահանջարկի ճկունության հետազոտության օգտակարությունը: Ճկունության դերը շահույթի կառուցվածքի քանակական վերլուծության դեպքում: Ճկունությունը որպես արտադրության ծավալի և ԱԳ օգտագործման մակարդակի կախվածության դրսևորում: Ճկունությունը և հավասարակշռությունը:

Արտադրության տնտեսական և սոցիալական արդյունավետությունը և դրա բարձրացման ուղիները. Օպտիմումը ըստ Պարետոյի: X – արդյունավետությունը և ոչ արդյունավետությունը, դրանց առավելություններ թերությունները: Արտադրության արդյունավետության էությունը, չափանիշը և դրսևորումները: Արդյունքի ծախսերի համադրումը որպես արտադրության արդյունավետության գնահատման հիմք: Արտադրության արդյունավետության չափանիշի և ցուցանիշների հասկացությունը և գնահատումը: Բացար-

ձակ և համեմատական արդյունավետության հասկացությունը, չափման ցուցանիշների համակարգը: Արտադրական ռեսուրսների (գործոնների) օգտագործման արդյունավետության բարձրացման ցուցանիշները: Չափման մեթոդները (ավանդական, դիսկոնտավորման): Մասշտաբի էֆեկտը և դրա կիրառման շրջանակները: Արտադրության արդյունավետության բարձրացման հիմնական գործոնները և ուղիները: Արտադրության ինտենսիվացումը, դրա արդյունավետության բարձրացման հիմնական ուղղությունները: Սոցիալական արդյունավետության, ժողովրդական տնտեսության և տնտեսական հաշվարկային արդյունավետության հասկացությունները, դրանց փոխադարձ կապը և փոխապայմանավորվածությունը: Արտադրության տնտեսական և սոցիալական արդյունավետության գործոնային վերլուծությունն ու մոդելավորումը: Արդյունավետությունն ու անորոշությունը: Գիտատեխնիկական առաջադիմությունը որպես արտադրության արդյունավետության բարձրացման կարևոր գործոն:

Ընդհանուր (շուկայական) հավասարակշռությունը, ապահովման և պահպանման տնտեսական մեխանիզմը. ՀՀ-ում ընտանիքների դասակարգումը ըստ իրենց սպառման բնութագրերի: Ընտանիքների սպառողական դասերի շարժընթացը: Կենսամակազգայնի պրոբլեմը և ցածր ապահովվածությունը: Շուկաների բացակայությունը: Շուկայի ձախողումները և պետության դերը: Կենսամակարդակի տեսության հավասարությունները: Բարեկեցության ինֆլյացիոն կորուստները և ֆինանսական հատվածի զարգացման մակարդակը: Բարեկեցության ինֆլյացիոն կորուստների գնահատման Յուշինայի մոդելը: Տնային տնտեսությունների խնդիրը:

Ընդհանուր հավասարակշռության վերլուծությունը: Պարզ փոխանակությունը երկապրանքանի և երկուրբեկտանի տնտեսության մեջ: Էջուորտի արկղը և պայմանագրային գինը: Հավասարակշռությունը արտադրության մեջ: Երկ-գործոնային և երկապրանքային մոդելը: Հավասարակշռությունը արտադրության և սպառման մեջ: Գործոնների և բարիքների հարաբերական գները:

Ծախսեր-թողարկում վերլուծությունը: Ընդհանուր հավասարակշռությունը և շուկաների խմբավորումը: Մասնակի և ընդհանուր հավասարակշռության գները, համակարգը: Պարետո-արդյունավետությունը և ընդհանուր հավասարակշռությունը: Պարետո-նախասիրություն: Պարետո-անհամեմատելիություն: Հասարակության բարեկեցության հայտանիշները: Հնարավոր օգտակարությունների կորագիծը և հասարակության բարեկեցության ֆունկցիան: Կենսամակարդակի գնահատման հայտանիշներն ու ցուցանիշները:

Մենաշնորհի հետ կապված արդյունավետության կորագծերը համատեղ արտադրության և սպառման մեջ: Պարետո-արդյունավետության պայմանների որոշումը: Աշխատակազմի մոդելը արհմիության հետ: Արտադրության համակենտրոնացումը ՀՀ-ում: Հավասարակշռությունը հիմնական կապիտալի շուկայում: Հավասարակշռության սահմանային հատկությունները: Հավասարակշռության որոշման համար սահմանային հատկությունների բավարար լինելու դեպքը: Շուկայական հավասարակշռություն: Շուկայական հավասարակշռության օպտիմալությունը: Կենսամակարդակի տնտեսագիտության տեսության հիմքային թեորեմները և դրանց պարզագույն մեկնաբանումը: Առաջին թեորեմը և ընդհանուր հաղթանակի վերլուծությունը: Բարեկեցության տնտեսագիտության տեսությունն ըստ ժամանակի և անորոշակիության: Կենսամակարդակի տեսությունը և իրական աշխարհը:

Արտադրության տեսություն. Ֆիրմաների տեսության անհրաժեշտ և բավարար պայմանները: Տաբելային և պլանաչափ կարգը: Հրամանագրերի հիմնական տեսակները: Տնտեսական կազմակերպությունների վերլուծությունը և դրանց հիմնադրույթները: Արտադրական ֆունկցիայի առաձգականությունը: Փոխարինման ճկունություն: Վարքագծի օպտիմալացում: Ստեղծված արդյունքի մաքսիմալացում: Կատարված ծախսերի մինիմալացում: Շահույթի մաքսիմալացում ԱԳ-ի նկատմամբ պահանջարկի ֆունկցիաներ: Ծախսերի ֆունկցիաներ (կարճաժամկետ և երկարաժամկետ որոշումները): Մասշտաբի էֆեկտի հատկությունը, էությունը, տեսակները: Փոփոխական ռեսուրսի

նվազող հատույցը ըստ ժամանակի: Փոփոխական ռեսուրսի ընդհանուր, միջին և սահմանային արդյունքը: Արտադրության փուլերը ըստ ժամանակի: Տեխնոլոգիական առաջընթացի տիպերը: Արտադրողականության կորագծերը (իզոքվանտները): Իզոքվանտները, դրանց կազմը, հատկությունները: Իզոքվանտի վարքագծի վրա տեխնոլոգիական առաջընթացի ազդեցության գնահատումը: Ռեսուրսների օպտիմալ հավաքածուի և աճի օպտիմալ ճանապարհի ընտրությունը: Ռեսուրսի գնի փոփոխությունը, փոխարինման և թողարկման էֆեկտները (նորմալ և ոչ նորմալ ապրանքների դեպքում): X - գործոնը և բյուջետային սահմանափակման բնույթը: Սպառման տեսության և արտադրության տեսության համադրական վերլուծությունը: Արտադրողի վարքագծի վերլուծությունը: Արտադրողի վարքագծի սկզբունքային տարբերակները: Շահույթի մաքսիմալացումը որպես ձեռնարկության վարքագծի հիմնական շարժառիթ: Արտադրության նպատակահարմարության երկարաժամկետ և կարճաժամկետ հայտանիշները: Ֆիրմայի գործունեության դադարեցումը: Կորուստների մինիմալացումը: Արտադրողի հավասարակշռությունը մեկից ավել ապրանքային շուկաներում: Սոլուսի մոդելը: Ձեռնարկության (ֆիրմայի) վարքագծի դրսևորումները շուկայական տարբեր մոդելների պայմաններում: Ձեռնարկության զարգացման ռազմավարության ընտրության մոդելները: Ձեռնարկության կառավարման տեսությունը (մենեջմենտ): Մարքեթինգը որպես ձեռնարկության առևտրային գործունեության իրականացման գործիք: Արտադրության օպտիմալ ծավալի ընտրությունը: Սահմանային արդյունքների աճի գնահատումը գոգավոր իզոքվանտների միջոցով: Շահույթի մաքսիմալացումը և ծախսերի մինիմալացումը մի քանի ԱԳ-ի առկայության և արտադրանքի դեպքում: Ձեռնարկության զարգացման ճանապարհը և տնտեսում մասշտաբից:

Արտադրության գործոնների շուկաները և դրանց գործողության մեխանիզմը. Արտադրության գործոնների շուկաները և դրանց գործողության մեխանիզմը: Արտադրության գործոնների օգտագործման վերլուծությունն

ըստ ժամանակի: Արտադրության գործոնների մրցակցային շուկաները և դրանց գործողության մեխանիզմի մոդելավորումը: Տնային տնտեսությունը որպես ԱԳ-ին մատակարարող: Աշխատանքի առաջարկ: Կապիտալի առաջարկ: Արտադրության գործոնների նկատմամբ պահանջարկի վերլուծությունը ու գնահատումը շուկայական տարբեր մոդելների պայմաններում: Մենաշնորհի պահանջարկը միակ փոփոխական գործոնի նկատմամբ: Ձեռնարկության հավասարակշռությունը կատարյալ մրցակցության պայմաններում: Ձեռնարկության համար առաջարկի և պահանջարկի օրենքները: Ծախսերի գործառույթությունները: Արտադրության փոփոխական գործոնի օգտագործման ցուցանիշները: Արտադրության գործոնների փոխարինելիությունը և իզոքվանտների վարքի վերլուծությունն ու գնահատումը: Արտադրության գործոնների փոխադարձ փոխարինելիության էֆեկտը: Արտադրության գործոնների և արտադրության ծավալի էֆեկտների համատեղ ներգործությունը, դրա գնահատումը:

Պահանջարկի և առաջարկի ճկունությունը: Փոխարինումը ըստ Հիքսի և Սլուցկու: Արտադրության տեխնոլոգիայի ընտրությունը: Արտադրության գործոնների օգտագործման կատարելագործումը: Արտադրության մասշտաբի էֆեկտների վարքագծի վերլուծությունն ու մոդելավորումը: Արտադրական ֆունկցիայի կիրառման ոլորտները: Արտադրական ֆունկցիաները որպես մասշտաբի էֆեկտի գնահատման հիմնական ցուցանիշ: Փոփոխական գործոնի ընդհանուր, միջին և սահմանային արդյունքների վերլուծությունն ու գնահատումը: Դրանց գրաֆիկների փոխառնչության վերլուծությունը: Արտադրության գործոնների շուկաները և եկամտի բաշխումը: Սահմանային ֆիզիկական արդյունքը: Ռեսուրսի նկատմամբ պահանջարկի կորագիծը: Ռեսուրսի սահմանային ծախսերը:

Սպառման տեսությունը. Սպառողական վարքագծի դրսևորման առանձնահատկությունները: Սպառողական վարքագծի գործոնային վերլուծությունը և մոդելավորումը՝ օգտակարության որակական չափման հիման

վրա: Սպառողների եկամուտները և դրանց վարքագծի կախվածության վերլուծությունը: Բյուջեի գիծը և դրա վարքագծի վերլուծությունն ու մոդելավորումը: Սպառողի վարքագծի տեսության հիմնական պոստուլատները: Սպառողների վարքագծի ուսումնասիրությունը օգտակարության քանակական չափման հիման վրա: Նախասիրությունները և օգտակարությունը: Նախասիրությունների վերականգնման խնդիրները: Սահմանային օգտակարության նվազման սկզբունքը: Սահմանային օգտակարության նվազումը և սպառողական ընտրությունը: Եկամտի և փոխարինման էֆեկտների ազդեցությունը պահանջարկի կորագծի վրա: Անտարբերության կորագծերի կազմը, դրանց հատկությունները, դրսևորման վերլուծությունը, գնահատումն ու մոդելավորումը: Նախասիրությունների բացահայտման հիմնադրույթը: Կորագծերի քարտեզը: Անտարբերության կորագծերի վարքագծի հիմնական պոստուլատները: Գների փոփոխության ազդեցությունը սպառողի վարքագծի վրա: Օգտակարության ուղղակի և անուղղակի ֆունկցիան: Օգտակարության ֆունկցիայի փոփոխությունը սպառման գործընթացի փոփոխության պայմաններում: Ընդհանուր օգտակարությունը և դրա գնահատումը: Օգտակարությունը և գինը: Ռիսկի նկատմամբ հակման լուծումները և տեսությունները: Ռացիոնալ ընտրության մոդելը և դրա կիրառման ոլորտները: Օգտակարության մաքսիմալացման խնդիրը:

Սպառողի հավասարակշռությունը, դրա դրսևորումներն ու գնահատումը, ապահովման ու պահպանման տնտեսական մեխանիզմը: Սպառողի կենսամակարդակի փոփոխության վերլուծությունն ու գնահատումը: Կոմպետացնող և համարժեք փոփոխությունները և սպառողական ավելցուկը: Սպառողի հավասարակշռության գրաֆիկական քարտեզը և դրա մեխանիզմը: Օլիգոպոլիայի վարքագծի վերլուծությունն ու մոդելավորումը: Էնգելի և Սորրինքլուստի կորագծերը, դրանց կազմը և վարքագծի վերլուծությունն ու մոդելավորումը: Նախընտրելիության հարաբերությունը և օգտակարության ֆունկցիան:

Ապառողի հավասարակշռությունից դեպի պահանջարկի օրենքը: Ընտրությունը անորոշության պայմաններում: Վարկածները օգտակարության ֆունկցիայի մասին: Քանակական օգտակարություն: Օպտիմալ բաշխմանը համապատասխանող գներ: Հասարակական ընտրության տեսությունը: Հասարակական ընտրության հատկանիշները: Հասարակական որոշումների ընտրության արդյունավետությունը: Քվեարկությունն ըստ մեծամասնության: Միատիպ նախասիրությունների դեպքը: Պայքար ռենտայի համար: Երկակիության խնդիրը սպառման տեսության մեջ: Փոխարինման տիրույթ: Փոխարինման սահմանային նորմը: Բյուջետային սահմանափակությունները: Բյուջետային գծի շարժն ու տեղաշարժը: «Եկամուտ-սպառում» կորագիծը և «գին-սպառում» կորագիծը: Փոխարինման և եկամտի էֆեկտները: Անորակ արտադրանք: Գիֆենի առեղծվածը: Ապրանքների դասակարգումը, փոխարինելի, փոխլրացնող և չեզոք ապրանքներ:

Արտադրության ծախքերը և ինքնարժեքը. Ձեռնարկության ծախքերը միկրոէկոնոմիկայի տեսության մեջ: Արտադրանքի արտադրության և իրացման ծախսերի տնտեսական բովանդակությունը: Արտադրության ծախքերը, էությունը և ծածկման աղբյուրները: Ծախքերի տեսակները և դասակարգումը: Արտադրանքի արտադրության ծախսերի դասակարգման գործընթացի բնութագիրը: Հաստատուն և փոփոխուն ծախսերի հատկանիշները: Պայմանական, կայուն, փոփոխական ծախսերի և դրանց գումարի փոխկապվածությունը: Ծախսերի կառուցվածքը և դրա որոշման գործոնները: Արտադրանքի արտադրության և իրացման ծախքերի կառուցվածքի վրա ճյուղային առանձնահատկությունների ազդեցությունը: Արտադրանքի արտադրության և իրացման ընթացքում արտադրական ռեսուրսների ծախսը: Ծախսերի տարրերը, բնութագիրը և տնտեսական գնահատումը: Ծախսերի խմբավորումն ըստ տնտեսական տարրերի: Արտադրանքի արժեքի և ինքնարժեքի փոխկապվածությունը: Արտադրանքի ինքնարժեքը, էությունը, դասակարգումն ու ցուցանիշները: Ինքնարժեքը ձևավորող ծախսերը: Ծախսերի

խմբավորումն ըստ կալկուլացիոն հոդվածների: Ապրանքային արտադրանքի ինքնարժեքի հիմնական ցուցանիշները և դրանց գնահատումը: Ինքնարժեքի պլանային կալկուլացիայի մշակումը: Արտադրանքի լրիվ ինքնարժեքի ձևավորման ընթացակարգը: Ինքնարժեքի իջեցման ռեզերվները, ուղիները, մեթոդները և հաշվարկման կարգը: Ձեռնարկության ծախքերի և արտադրանքի ինքնարժեքի կրճատման պորբլեմները ժամանակակից պայմաններում: Արտադրանքի ինքնարժեքի պլանավորումը: Արտադրանքի ինքնարժեքի իջեցումը արտադրության տարբեր փուլերում: Տնտեսական մաթմոդելների օգտագործումը արտադրության ծախքերի և ինքնարժեքի վերլուծության, օպտիմալացման և պլանավորման գործընթացում: Ընդհանուր, միջին և սահմանային ծախսերը: Համախառն, միջին և սահմանային ծախսերի փոխկապվածությունը և դրանց համապատասխան կորագծերի փոխառնչությունը: Երկարաժամկետ և կարճաժամկետ ծախսերը, կորագծերը, դրանց փոխառնչությունը: Արտադրության ծախքերի և արտադրության ծավալի փոխառնչության վերլուծությունն ու մոդելավորումը շուկայական տարբեր մոդելների պայմաններում: Արտադրության ծախքերի գործառույթները, դրանց կառուցումը, վարքագծի վերլուծությունն ու մոդելավորումը: Արտադրության ծախքերը և մասշտաբի էֆեկտը: Արտադրության ծախսերի կրճատման տնտեսական պորբլեմները: Արտադրության ծախսերի օպտիմալացումը: Արտադրության չափի ավելացման հետևանքները և միջին ծախքերի շարժընթացը: Երկարաժամկետ ծախսերը և ճյուղի կառուցվածքը: Արտադրական ֆունկցիան և ծախքերը: Այլընտրանքային, մասնակի և հասարակական ծախքերը, դրանց փոխադարձ կապերը: Նվազագույն ծախսերով արտադրության մեթոդի ընտրությունը: Առանձին ծախսերի վարքագծի փոփոխությունը՝ կախված գնի փոփոխությունից:

Գնագոյացումը արդյունաբերության մեջ և ձեռնարկություններում.

Գները տնտեսության համակարգում: Գների տնտեսական բովանդակությունը, գործառույթները և տեսակները: Գնագոյացման կատարելագործ-

ման հիմնական ուղղությունները: Գների դերի ուժեղացումը ԳՏԱ արտադրանքի որակի բարձրացման, ռեսուրսների խնայողության գործում: Գնագոյացման քաղաքականությունը ձեռնարկությունում: Գների հիմնավորման և մշակման մեթոդաբանական հիմունքները: Ձեռնարկությունների և արդյունաբերության գները: Գործող և համադրելի գներ: Գների ազատականացումը: Նոր մեքենաշինական արտադրանքի և ծանր արդյունաբերության հումքային, վառելիքաէներգետիկ արտադրանքի գների ձևավորման գործընթացը: Պայմանագրային, սահմանային և սանդղակային գներ: Սոցիալական քաղաքականությունը մանրածախ գները սահմանելիս: Գնագոյացման մեթոդները: Գնագոյացման նորմատիվային-պարամետրային մեթոդը: Տնտեսագիտական-մաթեմատիկական մեթոդների և մոդելների կիրառումը գնագոյացման մեջ: Գինը և արտադրության ծավալը շուկայական տարբեր մոդելների պայմաններում: Ավելացված արժեքի հարկը, ակցիզային հարկը և դրանց օգտագործումը գնագոյացման գործընթացում: Սարդոստայնանման գնային մոդելները: Գնագոյացումը շուկայական տարբեր կառուցվածքի մոդելների պայմաններում: Պահանջարկն ու առաջարկը, մրցակցության ձևերը և ծախքերը որպես գնագոյացման հիմք: Գնագոյացման ռազմավարությունը: Գների տեսակները: Պրակտիկայում գնագոյացման մեթոդի ընտրությունը: Գների ձևավորման հաշվարկման մեթոդները: Գների սահմանման մեթոդները: Գնագոյացումը ԱԳ շուկաներում: Հավասարակշռված գները և դրանց հաշվարկը: Գնային դիսկրիմինացումը: Հասույթը և շահույթի նորման մաքսիմալացնող գները: Պետական կարգավորման հետևանքները:

Անվնասաբերությունը, շահույթը և շահութաբերությունը. Անվնասաբերության էությունը և դերը ձեռնարկության գործունեության գնահատման գործում: Անվնասաբերության վերլուծության տնտեսագիտական և հաշվապահական մոդելները: Անվնասաբերության կետի տնտեսագիտական մեկնաբանումը և գնահատումը: *Ծախս-ծավալ-շահույթ* փոխկապվա-

ծության վերլուծությունը: Նպատակային շահույթը և արտադրության ծավալի, գնի ու ծախսերի պլանավորումը շուկայական տարբեր մոդելների պայմաններում: Անվնասաբերության դերը օպտիմալացման խնդիրները լուծելիս: Ձեռնարկության ֆինանսական կայունությունը, գնահատման ցուցանիշները, ապահովման տնտեսական մեխանիզմը: Ձեռնարկության եկամուտը և դրա տնտեսագիտական էությունը: Ձեռնարկության եկամտի բաշխումը: Շահույթը որպես տնտեսագիտական կատեգորիա: Շահույթի ձևավորումը և բաշխումը: Շահույթի հարկավորումը: Շահույթի փոփոխության գործոնային վերլուծությունը: Շահույթի մեծությունը որոշող գործոնները: Շահույթը, ռենտան և ձեռնարկատիրությունը: Շահույթը որպես արդյունաբերական արտադրության տնտեսվարկային գործունեության գլխավոր ցուցանիշ և ձեռնարկության սոցիալ-տնտեսական հիմնական աղբյուր: Շահույթի տեսակները, հաշվարկման մեթոդները: Շահույթի պլանավորման մեթոդները, նրանց կատարելագործման ուղղությունները: Շահույթի օպտիմալացումը տարբեր շուկայական մոդելներում կենսագործող ձեռնարկություններում: Շահութաբերությունը և դրա տեսակներն ու գնահատումը: Շահութաբերության բարձրացման գործոնները: Շահույթի և շահութաբերության դերը ձեռնարկության աշխատանքների պլանավորման և գնահատման գործում: Շահութաբերության բարձրացման ուղիները: Շահույթի մաքսիմալացման մոդելները շուկայական տարբեր մոդելների պայմաններում: Այդ մոդելների համադրական վերլուծությունը: Շահույթի մաքսիմալացման սկզբունքները: Շահույթի մաքսիմալացումը արտադրության ծախսերի փոփոխության պայմաններում: Շահույթի մաքսիմալացումը կարճաժամկետ փուլում: Շահույթի մաքսիմալացումը երկարաժամկետ փուլում: Ձեռնարկությունների ֆինանսական դրության վերլուծությունը:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. << քաղաքացիական օրենսգիրք, 1992 և 2002թթ.:

2. Բաժնետիրական ընկերությունների մասին ՀՀ օրենքը, Երևան, 2003:
3. Փոքր և միջին ձեռնարկությունների պետական աջակցման մասին ՀՀ օրենքը, Երևան 2003թ.
4. Մելքոնյան Մ., Միկրոէկոնոմիկա, ուս. ձեռնարկ, Երևան, 2011, 440 էջ:
5. Մելքոնյան Մ., Ձեռնարկատիրական գործունեության կազմակերպում: Ուս.ձեռնարկ, Եր., Զանգակ, 2014, 512 էջ :
6. Մելքոնյան Մ.Ս., Հակոբյան Վ.Մ., Ձեռնարկատիրությունը Հայաստանի Հանրապետությունում, Ե. 2008թ., 448 էջ:
7. Միկրոէկոնոմիկայի հիմունքներ, Մ.Մելքոնյան, Զ.Թումասյան, Գ.Գրիգորյան, Մ.Տոնոյան, Վ.Մարության, Երևան, 2017, 292 էջ :
8. Սովարյան Յու.Մ., Ձեռնարկության արդյունավետ կառավարում, Եր., 2001:
9. Արշակյան Ա.Հ., Միկրոէկոնոմիկա , Երևան, 2006:
10. Էվինյան Շ.Դ., Ձեռնարկությունների էկոնոմիկա, 2008:
11. Тарасевич Л.С., Гребеншиков П.И., Леусский А.И., Микроэкономика: Учебник, М.: Юрайт Изд., 2006, 374 с.
12. Микроэкономика: практический подход / под ред. А. Г. Грязновой и А. Ю. Юданова. — М.: КНОРУС, 2005. — 659 с.
13. Микроэкономика. Промежуточный уровень, Чеканский А.Н., Фролова Н.Л., Уч. Пособие, Москва, МГУ, 2005, 378с.
14. Басовский Л. Е., Микроэкономика: учебник для вузов / Л. Е. Басовский, Е. Н. Басовская. — Москва: Инфра-М, 2011. — 224 с
15. 50 лекций по микроэкономике: Учебник для вузов: В 2 т. — СПб.: Экономическая школа, 2000. Т. 1. 2000. 624 с. Т. 2. 2000. 776 с
16. Тарануха Ю. В. Микроэкономика: учебник / Ю. В. Тарануха ; МГУ; под ред. А. В. Сидоровича. — М.: Дело и Сервис, 2006. — 634 с.
17. Франк Р. Х. Микроэкономика и поведение: учебник для вузов: пер. с англ. / Р. Х. Франк. — М.: Инфра-М, 2000. — 696 с.
18. Вэриан Х.Р., Микроэкономика. Промежуточный уровень. Современный подход: Уч. Для вузов. Москва. Юнити, 1997 - 767с.
19. Микроэкономика: практический подход (Managerial economics): учебник / кол. авторов ; под ред. А. Г. Грязновой, А. Ю. Юданова. – 5-е изд., стер. – М.: КНОРУС, 2009. – 704 с.
20. Пиндайк Р., Рабинфельд Д., Микроэкономика. СПб., Питер, 2002. 608
21. Курс микроэкономики.: Учебник / Р.М. Нуреев. - 3-е изд., испр. и доп. - М.: Норма: НИЦ ИНФРА-М, 2014. - 624 с.

22. Долан, Микроэкономика , М., 2004.
23. Кац М. Микроэкономика: [учебник]: пер. с англ. / М. Кац, Х. Роузен. - Минск: Новое знание, 2004. - 828 с.
24. Франк Р.Х., Микроэкономика и поведение.М.:ИНФРА-М,2000, 696с.
25. Титов В.И., Экономика Предприятия: учебник. М.:Эксмо, 2008-416с.
26. Микроэкономика: учебник для бакалавров ; под ред. Г. А. Родиной, С. В. Тарасовой. Москва: Юрайт, 2012. 263 с
27. Розанова Н. М.. Микроэкономика. Руководство для будущих профессионалов: учебник для бакалавров . - М.: Юрайт, 2012. - 985 с
28. Селищев А. С. Микроэкономика. Анализ рынка. Теория цены. Рынок и общество: учебное пособие/А. С. Селищев. 2изд.СПб.: Питер, 2003. 448 с.
29. Симкина Л.Г., Микроэкономика: учебное пособие / Л. Г. Симкина. - Москва: КноРус, 2012. 360 с.
30. Черемных Ю.Н. Микроэкономика. Продвинутый уровень: учебник.- М.: Инфра-М, 2008. - 844 с.

3. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ

Կառավարման էությունը և մեթոդաբանությունը. Կառավարման էությունը, անհրաժեշտությունը և զարգացման փուլերը: Կառավարման մեթոդաբանությունը և սկզբունքները: Կառավարման տեսության հիմնական կատեգորիաները: Կառավարումը և տնտեսական օրենքները: Կառավարման հիմնական սկզբունքները: Ա.Տայլը կառավարման սկզբունքների մասին: Կազմակերպություն, դրա ձևերը և կառավարման մակարդակները: Կառավարման օբյեկտը և սուբյեկտը: Կառավարման դասընթացի խնդիրները և կառուցվածքը: Կառավարման դասընթացի տեղը տնտեսագիտության համակարգում և կապը մյուս տնտեսագիտական գիտաճյուղերի հետ:

Կառավարման տեսության զարգացման պատմական ակնարկ.

Կառավարման դասական դպրոցները (գիտական կառավարման, վարչական կամ դասական, մարդկային հարաբերությունների և վարքաբանական գիտությունների ու քանակական մեթոդների դպրոցները): Կառավարումը

որպես գործընթաց դիտարկող տեսությունները: Կառավարման գործառույթները և դրանց դասակարգումը: Հիմնական և հատուկ գործառույթները: Իրավիճակային և համակարգային մոտեցումները կառավարման տեսության մեջ: Գիտական կառավարման միտումները: Հայ կառավարչական մտքի զարգացման փուլերը և միտումները:

Կազմակերպության ներքին միջավայրը. Կազմակերպությունը որպես սոցիոտեխնիկական համակարգ: Կազմակերպության հինգ հիմնական ենթահամակարգերը: Նպատակները և դրանց դասակարգումը: Կառուցվածք: Կառավարման բարձր և հարթ կառուցվածքները: Կառավարելիության նորման: Խնդիրները որպես ներքին փոփոխական: Տեխնոլոգիան որպես ներքին փոփոխական: Տեխնոլոգիաների դասակարգումը: Մարդիկ, նրանց պահանջմունքները, կարողությունները, խմբերը, առաջնորդումը: Ներքին միջավայրի իրավիճակային գնահատումը:

Կազմակերպության արտաքին միջավայրը. Կազմակերպության արտաքին միջավայրի բնութագրությունը: Արտաքին միջավայրի ենթակառուցվածքը: Ուղղակի ներգործության միջավայրի գործոնները: Անուղղակի ներգործության միջավայրի գործոնները: Արտաքին միջավայրի գնահատումը:

Ռազմավարական պլանավորում. Պլանավորումը իբրև կառավարման գործառույթ և դրա զարգացման փուլերը: Ռազմավարական պլանավորման էությունը և անհրաժեշտությունը: Ռազմավարական պլանավորում և կառավարում: Ռազմավարական պլանավորման տրամաբանությունը և փուլերը: Իրավիճակային վերլուծությունը ռազմավարական պլանավորման համակարգում: Ռազմավարական որոշումների ընդունումը և դրանց իրացման կազմակերպակառուցվածքային ապահովումը: Ռազմավարական պլանավորումը մակրոմակարդակում: Ռազմավարական պլանավորման ճյուղային առանձնահատկությունները: Գործարարության ծրագրի ընդհանուր բնութագիրը, կառուցվածքը, ցուցանիշները և մշակման մեթոդաբանությունը:

Կազմակերպում. Կազմակերպման գործառույթի էությունը: Կառավարման

կազմակերպական կառուցվածքների ձևավորման հիմնարար կատեգորիաները և սկզբունքները: Գծային և շտաբային լիազորություններ, պատասխանատվություն, լիազորությունների պատվիրակում: Կառավարման կազմակերպական կառուցվածքների տեսակները և դրանց զարգացման միտումները: Կառավարման կենտրոնացում և ապակենտրոնացում:

Մոտիվացիան և դրա ձևերը. Մոտիվացիայի էությունը: Մոտիվացիայի բովանդակային և գործընթացային տեսությունները (Ա.Մասլոու, Ֆ. Հերցբերգ, Դ.Մաք-Քլեյանդ, Վ.Վոում, Լ.Պորտեր, Է.Լոուլեր): Մոտիվացիայի ժամանակակից ձևերը: Աշխատանքի վարձատրություն և պարգևատրում: Շահաբաժինների ֆոնդի ձևավորումը և բաշխումը: Սոցիալական արտոնություններ, բարոյական խրախուսում:

Վերահսկողությունը որպես կառավարման գործառույթ.

Վերահսկողության էությունը և անհրաժեշտությունը: Վերահսկողության տեսակները (մեթոդները) և գործընթացի հիմնական փուլերը: Տեղեկատվական-կառավարչական համակարգերի դերը վերահսկողության գործընթացում: Աուդիտ վերահսկողության էությունը և իրականացման կարգը:

Կառավարման մեթոդները. Կառավարման մեթոդի էությունը: Կառավարման մեթոդների դասակարգումը: Կառավարման վարչակազմակերպական մեթոդները: Կառավարման տնտեսական մեթոդները: Կառավարման սոցիալ-հոգեբանական մեթոդները:

Կառավարման կոմունիկացիաները. Կոմունիկացիաների նշանակությունը կառավարման գործընթացում և ուղղությունները: Կոմունիկացիոն գործընթացը: Միջանձնային կոմունիկացիաներ: Կազմակերպական կոմունիկացիաներ: Գործավարության և փաստաթղթաշրջանառության կազմակերպումը:

Կառավարչական որոշումների ընդունումը և իրագործման կազմակերպումը. Կառավարչական որոշումները և դրանց ընդունման գործընթացը: Ծրագրավորված և չծրագրավորված որոշումներ: Անորոշությունը և դիսկը

որոշումների ընդունման գործընթացում: Որոշումների ընդունման եղանակները: Ռացիոնալ կառավարչական որոշումների ընդունման գործընթացի փուլերը: Մոդելների նշանակությունը կառավարչական որոշումների ընդունման գործընթացում, դրանց տիպերը: Տնտեսամաթեմատիկական մոդելների բնութագրությունը: Ընդունված կառավարչական որոշումների իրագործման կազմակերպումը:

ՀՀ տնտեսության հանրային կառավարման համակարգը.

Հանրային կառավարման էությունը, գործառույթները և կազմակերպումը: Տնտեսության կառավարման պետական մարմինների կազմը: Տնտեսության կառավարման ընդհանուր համապետական մարմինները և դրանց գործառույթները: Տնտեսության կառավարման ֆունկցիոնալ մարմինները: Տնտեսության կառավարման ճյուղային մարմինները և դրանց գործառույթները: Տարածքային կառավարումը: Տեղական ինքնակառավարման համակարգի բնութագրությունը: Հանրային կառավարման արդյունավետությունը:

Կազմակերպությունների կազմակերպահրավական ձևերը և դրանց կառավարման առանձնահատկությունները. Կազմակերպությունների կազմակերպահրավական ձևերը, դրանց դասակարգումը: Առևտրային կազմակերպություններ, ոչ առևտրային կազմակերպություններ, իրավաբանական անձանց միություններ: Կազմակերպությունների պետական գրանցումը և լուծարումը: Կառավարման առանձնահատկությունները ըստ կազմակերպությունների կազմակերպահրավական տեսակների:

Խմբերի կառավարում. Խմբերի տեսակները և կազմավորման պատճառները: Ձևական և ոչ ձևական խմբեր: Խմբերի կառավարման առանձնահատկությունները և արդյունավետության բարձրացման ուղղությունները: Կոմիտե: Ոչ ձևական կազմակերպությունների կառավարումը:

Իշխանություն և առաջնորդում. Իշխանություն, դրա ձևերը: Իշխանության հաշվեկշիռ: Առաջնորդում: Առաջնորդման ոճ: Առաջնորդման անձնական հատկանիշների, իրավիճակային և վարքագծային տեսությունները:

Կոնֆլիկտների, փոփոխությունների և սթրեսների կառավարումը. Կոնֆլիկտի էությունը կազմակերպություններում, դրա տիպերը, պատճառները: Կոնֆլիկտային իրավիճակների կառավարումը: Փոփոխությունների գործընթացի կառավարումը: Սթրեսի էությունը, պատճառները և կառավարումը:

Մարքեթինգի կառավարման համակարգը. Մարքեթինգի էությունը, նպատակը և խնդիրները: Մարքեթինգը որպես կառավարման հատուկ գործառույթ: Մարքեթինգային ռազմավարություն, էությունն ու մշակման եղանակները: Մարքեթինգային գործունեության կառավարման կազմակերպական կառուցվածքը:

Արտադրության կառավարումը. Արտադրության (գործողությունների) գործառույթը և արտադրական համակարգը: Արտադրության կառավարման էությունը: Արտադրության նախագծումը, արտադրական կարողությունները և աշխատանքի նորմավորումը: Պաշարների կառավարումը: Որակի կառավարումը: Արտադրության օպերատիվ կառավարումը:

Մարդկային ռեսուրսների կառավարումը. Անձնակազմի կատեգորիաները: Կառավարչական անձնակազմ, դրա կատեգորիաները: Մարդկային ռեսուրսների նկատմամբ պահանջի որոշումը: Կադրերի հավաքագրումը, ընտրությունը, տեղաբաշխումը, մասնագիտական կողմնորոշումը և աշխատանքային հարմարումը, աշխատանքի վարձատրությունը, վերապատրաստումը և աշխատանքային գործունեության գնահատումը: Առաջխաղացման կառավարումը: Ղեկավար կադրերի պատրաստումը: Աշխատանքային կյանքի որակի կառավարումը:

Նորամուծությունների կառավարումը. Նորամուծական գործունեության էությունն ու անհրաժեշտությունը: Նորամուծական գործունեության պլանավորումը: Նորամուծական գործունեության ֆինանսավորման աղբյուրները: Նորամուծական գործունեության կառավարման կառուցվածքային ստորաբաժանումները: Նորամուծական գործունեության խթանման առանձնահատկությունները:

Ներդրումների կառավարումը. Ներդրումների էությունը և կառավարման խնդիրները: Ներդրումների ֆինանսավորման աղբյուրները: Ներդրումների շուկան և դրա սեզմենտավորումը: Ներդրումների ռազմավարական կառավարումը: Պորտֆելային ռազմավարություն: Ներդրումների արդյունավետության գնահատումը:

Կազմակերպության կուլտուրան և սոցիալական պատասխանատվությունը. Կազմակերպության կուլտուրան, դրա տարրերը և գործառույթները: Կառավարում, բարոյականություն և սոցիալական պատասխանատվություն:

Մենեջմենթի պարադիգմային փոփոխությունները XXI դարում. Մենեջմենթի պարադիգմա հասկացությունը: Մենեջմենթի պարադիգման XX դարում: Մենեջմենթի պարադիգմայի առանձնահատկությունները XXI դարում:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Մենեջմենթ, Յու.Մ.Սուվարյան և խմբ., Ե., Տնտեսագետ, 2016. -672 էջ
2. Սուվարյան Յու.Մ., Սարինյան Ռ.Ն., Միրզոյան Վ.Ա., Հովհաննիսյան Կ.Ա., Հայ կառավարչական մտքի պատմության ուրվագծեր, Եր., Տնտեսագետ, 2005. – 318 էջ
3. Ռազմավարական կառավարում: Ուս. ձեռնարկ /Յու. Մ. Սուվարյան, Ն. Հ. Շահնագարյան ; Եր. Գիտություն. – 2015. – 283 էջ
4. Սուվարյան Յու.Մ., Միրզոյան Վ.Ա., Հանրային կառավարման տեսություն և պատմություն, Եր., ԱՌՏ, 2013, - 368 էջ
5. Համայնքային ծառայության հիմունքներ: Ուսումնական ձեռնարկ /Հեղ. և խմբ.՝ Է.Հ. Օրդյան, Երևան: Օր-դար, 2009. – 336 էջ
6. Տարածքային զարգացում և կառավարում /Ն.Լ. Կիրակոսյան, Հ.Է. Օրդյան, Երևան: Պետական ծառայություն, 2005. - 171 էջ
7. Հովհաննիսյան Ա.Ա., Մենեջմենթի հիմունքներ, Եր., 2015.-616 էջ
8. Դրաքեր Փ., Ձեռնարկիչը և նորի ստեղծումը, Եր., Ապրիլ, 1993
9. Мескон М., Альберт М., Хедоури Ф., Основы менеджмента, М., Вильямс, 2016, - 672 с.
10. Менеджмент: Учебник / Виханский О.С., Наумов А.И., - 6-е изд., перераб. и доп - М.:Магистр, НИЦ ИНФРА-М, 2017. - 656 с.
11. Менеджмент. Практикум / Герчикова И.Н., - 2-е изд. - М.:ЮНИТИ-

- ДАНА, 2015. - 799 с.
12. Друкер П.Ф., Макьярелло Дж.А., Менеджмент:М.:Вильямс,2010.704
 13. Друкер П. Ф., Энциклопедия менеджмента. М.:Вильямс, 2004. 432 с
 14. Друкер П. Ф., Задачи менеджмента в XXI веке. М.: Вильямс, 2007.- 286 с
 15. Дафт Р., Менеджмент.10-е изд. СПб., Питер, - 2015, 656 с.
 16. Менеджмент: Учебник /Коротков Э., М., Изд. Юрайт, - 2016, 640 с.
 17. Менеджмент: Учебник для студентов вузов, обучающихся по экономическим специальностям, по направлению "Менеджмент" / Под ред. Максимцов М.М., - 4-е изд., перераб. и доп. - М.:ЮНИТИ-ДАНА, 2015. - 343 с.
 18. Менеджмент: Учебник /А.В. Тебекин. М.:НИЦ ИНФРА-М, 2014. 384 с.
 19. Менеджмент: Учебное пособие/Кнышова Е. Н. - М.: ИД ФОРУМ, НИЦ ИНФРА-М, 2015. - 304 с.
 20. Менеджмент: Учебное пособие / Л.Е. Басовский. - 2-е изд., перераб. и доп. - М.: НИЦ ИНФРА-М, 2014. - 256 с.
 21. Переверзев М.П., Шайденко Н.А., Басовский Л.Е., Менеджмент. Учебник, М.: ИНФРА-М. -2011, 336с.
 22. Менеджмент: Учебное пособие / В.Д. Дорофеев, А.Н. Шмелева, Н.Ю. Шестопал. - М.: НИЦ ИНФРА-М, 2014. - 328 с.
 23. Малюк В., Менеджмент. Деловые ситуации. Практические задания. Курсовое проектирование. – М.: КноРус. 2016, 316 с.
 24. Менеджмент - твоя работа. Действуй на опережение!: Учебник / Л.Д. Гительман. - М.: ИНФРА-М, 2011. - 544 с.
 25. Бодди Д., Нэйтон Р., Основы менеджмента. СПб.:Питер, 1999. 816 с.
 26. Менеджмент: Уч. пособие / А.П. Балашов.М.: ИНФРА-М, 2015. 272 с.
 27. Дойль П., Менеджмент: стратегия и тактика:СПб.: Питер, 1999.-560с.
 28. Олдкорн Р., Основы менеджмента: Учебник.М.:Финпресс, 1999.320с.
 29. Томпсон А., Стрикленд А., Стратегический менеджмент: концепции и ситуации для анализа, 12-е изд., М.: Вильямс, 2006. – 928с.
 30. Зуб А.Т., Стратегический менеджмент: Теория и практика: Уч. пособие для вузов. — М.: Аспект Пресс, 2002. — 415 с.
 31. Байков Е. А., Стратегический менеджмент: учеб. пособие / Е. А. Байков, А. Д. Евменов, Н. А. Морщагина. – СПб.: 2015. – 271 с.
 32. Стратегический менеджмент: учебное пособие / Н.Ф. Лозик, М.Н. Кузина, Д.В. Царегородцев ; под общ. ред. д-ра экон. наук, проф.

А.А. Семеновой. - М.: Издательство «Русайнс», 2015. — 152 с.

33. Грант Р.М., Современный стратегический анализ, СПб. Питер. – 2008. – 560 с.

34. Мильнер Б.З. Теория организации, М.: Инфра-М, 2008. - 864 с.

4. ՄԱՐՔԵԹԻՆԳ

Մարքեթինգը և սպառողական արժեքի ստեղծումը. Մարքեթինգի դերը գիտելիքահենք տնտեսության պայմաններում: Մարքեթինգի միջոցով սպառողների համար ստեղծվող օգտակարության տեսակները: Կարիքի, պահանջմունքի, ցանկության, հնարավորության և պահանջարկի դիալեկտիկական կապը: Սահմանային գնումը և սահմանային օգտակարությունը: Առաջարկի և պահանջարկի ոչ գնային դետերմինանտները: Սպառողի բավարարվածության աստիճանները: Սպառողական արժեքի ստեղծումը. Ընկալվող օգուտներ և ընկալվող ծախսեր: Մարքեթինգային արդյունավետ համալիրի հիմնական բնութագրերը. Համապատասխանությունը սպառողների կարիքներին, հաշվեկշռվածությունը, մրցակցային առավելության ստեղծումը, համապատասխանությունն ընկերության ռեսուրսներին:

Սպառողների վարքագիծը. Սպառողական շուկան: Սպառողական շուկայում սպառողների վարքագծի էությունը: Սպառողի վարքագծի մոդելը: Սպառողների վարքագծի վրա ազդող գործոնները (մշակութային, սոցիալական, անձնային, հոգրանական, իրավիճակային): Սպառողի կողմից որոշման ընդունման գործընթացը (պահանջմունքի գիտակցումը, այլընտրանքային տարբերակների նախագնումային գնահատումը, գնումը, սպառումը, տարբերակների գնահատումն ըստ սպառման արդյունքների, ապրանքից ազատվելը): Գնման արժեքականությունը և հիմնախնդրի լուծման տարբերակները:

Արդյունաբերական շուկան: Արդյունաբերական գնումների բնութագրերը. սպառողների առանձնահատկությունները մասշտաբները, գնման բարդությունը, ընտրության տնտեսական և տեխնիկական չափանիշները, ռիսկը, որո-

շակի պահանջներին համապատասխանող արտադրանքը և ծառայությունները, հանդիպակաճ գնումները, ածանցյալ պահանջարկը, բանակցությունները: Արդյունաբերական սպառողների վարքագծի առանձնահատուկ բնութագրերը. ով է գնորդը, գնման գործընթացը, մատակարարների առաջարկությունների ընտրության չափանիշները:

Մարքեթինգային տեղեկատվությունը և հետազոտությունները.

Մարքեթինգային տեղեկատվական համակարգերը: Մարքեթինգային հետազոտությունների գործընթացը (հիմնախնդրի բացահայտում, նախագծի ընտրություն, տվյալների հավաքման մեթոդի ընտրություն, տվյալների գրանցման ձևերի և ձևաչափերի մշակում, ընտրանքի նախագծում, տվյալների հավաքում, տվյալների վերլուծություն և մեկնաբանումը, հետազոտությունների արդյունքների վերաբերյալ հաշվետվության պատրաստումը): Հետազոտության ձևերը. որոնողական, նկարագրողական. պատճառային: Ստանդարտացված մարքեթինգային տեղեկատվական սպասարկումը: Տվյալների հավաքման մեթոդները: Երկրորդային տվյալների հավաքման եղանակները: Առաջնային տվյալների հավաքման եղանակները: Ընտրանքի պլանավորումը: Տվյալների հավաքումը: Տվյալների վերլուծությունը: Մարքեթինգային հետազոտության գրավոր և բանավոր հաշվետվությունները:

Մարքեթինգային միջավայրը. Մարքեթինգային միջավայրի էությունը): Ընկերության մակրոմիջավայրը ձևավորող գործոնները: Մարքեթինգային մակրոմիջավայրի ներգործությանն արձագանքման հնարավոր ուղիները. արտաքին միջավայրի կառավարման ակտիվ վարձում, պայմանագրերի կնքում) և պասիվ մոտեցումները (արտաքին միջավայրի դիտարկում որպես “անկառավարելի”, հարմարվելու ռազմավարությունների մշակում՝ վտանգներից խուսափելու կամ հնարավորություններից օգտվելու համար): Ընկերության միկրոմիջավայրը և ներքին միջավայրը:

Շուկայի հատվածավորումը և դիրքավորումը շուկայում. Նպատակային մարքեթինգը և դրա փուլերը: Հատվածավորումը որպես սպառողների

պահանջմունքները և ընկերության մարքեթինգային գործողությունները կապող օղակ: Հատվածավորման անհրաժեշտությունը և դրա ընձեռած առավելությունները. նպատակային շուկայի ընտրությունը, մարքեթինգային համալիրի ընտրությունը, տարբերակումը, հնարավորությունները և սպառնալիքները: Ինչպես պետք է հատվածավորել շուկան (երբ միակ ապրանքը վաճառվում է բազմաթիվ շուկաներում և երբ բազմաթիվ ապրանքները վաճառվում են բազմաթիվ շուկաներում): Շուկայի հատվածավորման գործընթացի փուլերը և նպատակային մարքեթինգը: Սպառողական շուկաների հատվածավորման սկզբունքները (չափանիշները): Արդյունաբերական շուկայի հատվածավորման սկզբունքները (չափանիշները): Մարքեթինգային ռազմավարությունները շուկայի հատվածի համար (չտարբերակված, տարբերակված և համակենտրոնացված):

Ապրանքը և ապրանքի կենսապարբերաշրջանը. Նորաստեղծությունը և նոր ապրանքի մշակումը: Նոր ապրանքների ձախողման պատճառները: Նոր ապրանքի հաջողության նախադրյալները: Նոր ապրանքների մշակման թերություններն ու առավելությունները: Նոր ապրանքի մշակման գործընթացը: Ապրանքի կենսապարբերաշրջանը: Ապրանքի կենսապարբերաշրջանի յուրաքանչյուր փուլում կիրառվող ռազմավարությունները: Ապրանքի կենսապարբերաշրջանի դետերմինանտները: Բրենդ և բրենդինգ: Բրենդի դիրքավորումը: Բրենդի ռազմավարությունը: Բրենդի կառավարումը:

Գնագոյացման մարքեթինգային քաղաքականությունը. Գնագոյացման գործոնները: ների մակարդակը պայմանավորող և դրա վրա ազդող գործոնները: Գնագոյացման հիմնական մեթոդները: Նոր ապրանքի գնագոյացման Ռազմավարությունները: Խմբային գնագոյացման ռազմավարությունները: Գների փոփոխությունը: Գների ճշգրտման ռազմավարությունները:

Առաջանցումը. Մարքեթինգային հաղորդակցությունների համալիրը (համակարգը): Հաղորդակցության գործընթացը: Ինտեգրված մարքեթինգային հաղորդակցությունների հայեցակարգային շրջանակը: Առաջանցման ընդհա-

նուր բյուջեի կազմման մեթոդները: Գովազդը և գովազդին առնչվող որոշումները: Իրացման խթանումը: Կապերը հասարակայնության հետ: Անհատական վաճառքը:

Տարածումը. Մարքեթինգային կապուղիների բնութագիրը: Մարքեթինգային կապուղիները և սպառողական արժեքի ստեղծման շղթան: Մարքեթինգային կապուղիների կառուցվածքը և կազմակերպումը: Մարքեթինգային կապուղիների կառավարումը: Ապրանքաշարժի և առաքման կապուղիների կառավարումը:

Մրցակցությունը և մարքեթինգը. Մրցակցային միջավայրի բնութագիրը: Մրցակցային ռազմավարության հիմնական տարբերակները: Մրցակցի վերլուծության մեթոդաբանությունը: Շուկայական դիրքի պաշտպանությունը: Շուկայական հավակնորդի ռազմավարությունները: Շուկայական հետևորդի ռազմավարությունները: Շուկայի որմնախորշային խաղացողի ռազմավարությունները:

Մարքեթինգային կառավարումը. Մարքեթինգային կառավարման էությունը: Կորպորատիվ և մարքեթինգային ռազմավարությունների փոխկապվածությունը: Ռազմավարական մարքեթինգը: Մարքեթինգային գործունեության կառավարումը: Մարքեթինգային պլանավորումը: Մարքեթինգային պլանի բովանդակությունը: Մարքեթինգային հսկողությունը:

Գլոբալ շուկան և մարքեթինգը. Գլոբալացումը և համաշխարհային առևտրի դինամիկան: Համաշխարհային առևտրական հոսքերը: Երկրի մրցակցային առավելությունը: Գլոբալ մարքեթինգային միջավայրը: Միջազգային շուկաներ դուրս գալու ռազմավարությունները: Գլոբալ մարքեթինգի ծրագրի մշակումը: Միջազգային մարքեթինգային գործունեության կազմակերպման եղանակները:

Էթիկան և օրենքները մարքեթինգում. Մարքեթինգային գործունեության սոցիալական հետևանքները: Մարքեթինգի քննադատությունը հասարակության կողմից: Առանձին քաղաքացիների և, ընդհանուր առմամբ, հասարա-

կության մասնակցությունը մարքեթինգի կարգավորման գործընթացում: Մարքեթինգի բարոյական սկզբունքների էությունը և նշանակությունը: Մարքեթինգային որոշումների դասակարգումն ըստ բարոյաիրավական համակարգի:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Մարքեթինգի հիմունքներ: Ուսումնական ձեռնարկ/ Ա.Ե.Զաքարյան, Շ.Ս.Սահակյան, Ա.Վ.Գրիգորյան, Ն.Ժ.Ղուկասյան, Լ.Շ.Սահակյան/ Խմբ.՝ Ա.Ե.Զաքարյան. – Եր.: Տնտեսագետ. 2013թ, 702 էջ
2. Մարքեթինգ և կառավարում /Բ. Արշակյան.- Եր.: Կրթության ազգային ինստիտուտ, 2014թ. 289 էջ
3. Սարգսյան Կ., Մարքեթինգի կառավարում: Ուս. եռնարկ. Եր.: 2015. - 240 էջ
4. Ղանթարջյան Ս.Լ., Ինովացիոն և վենչուրային մարքեթինգ: Ուսումնական ձեռնարկ. Երևան: ԵՊՀ հրատ, 2012. - 118 էջ
5. Սահակյան Շ.Ս., Մարքեթինգը գլոբալ տնտեսությունում /դասախոսություն/. – Եր., Տնտեսագետ, 2009. – 44 էջ
6. Գինը մարքեթինգային համալիրում: Ուսումնական ձեռնարկ/ Գ. Վարդանյան, Եր. Տնտեսագետ, 2011, 178 էջ
7. Բաղդասարյան Գ.Վ., Բաղդասարյան Ա.Գ., Գնագոյացումը շուկայական տնտեսության պայմաններում: Ուս. ձեռնարկ, Ե. Տնտեսագետ, 2012.-390
8. Զաքարյան Ա.Ե., Պապոյան Գ.Հ., Փոխհարաբերությունների մարքեթինգը սպառողական շուկաներում: Ուս. ձեռնարկ / Երևան: Ա.հ. 2016. - 236 էջ.
9. Գրիգորյան Վ.Հ., Փոխհարաբերությունների մարքեթինգը գործարար շուկաներում: Դասախոսութ. նյութեր / ; ՀՊՏՀ. Երևան: Ա.հ., 2016. - 151 էջ.
10. Պողոսյան Ա., Ինտերնետ մարքեթինգ, Երևան, 2009, 73 էջ
11. Թադևոսյան Ա. Մանուկյան, Ա., Օդաբաշյան Վ., Լալայան Ա., Միջազգային մարքեթինգ: (Տեսություններ, միտումներ, փորձ): Ուսումնական ձեռնարկ, Երևան: Ա. հ., 2005. - 230 էջ
12. Մենեջմենթ, Յու.Մ.Սուվարյան և խմբ., Երևան., Տնտեսագետ, 2016. -672 էջ
1. Котлер, Ф., Армстронг, Г.Вонг В., Сандерс Дж., Основы маркетинга. 5-е евр. изд.: Пер. с англ.- М.: ООО “И.Д. Вильямс”, 2017.-752 с.
2. Котлер, Ф. Маркетинг менеджмент. Двенадцатое издание / Ф. Котлер . СПб: Питер, 2011 . - 816 с.
3. Малхотра Н., Маркетинговые исследования, М., Вилямс, 2007, 1200 с.

4. Портер, М. Конкурентное преимущество. Как достичь высокого результата и обеспечить его устойчивость/ М. Портер. - М.: Альпина Бизнес Букс, Альпина Паблишерз, 2008. - 720 с.
5. Портер, М. Конкурентная стратегия. Методика анализа отраслей и конкурентов- М.: Альпина Бизнес Букс, Альпина Паблишерз, 2016. - 456 с.
6. Холленсен С., Глобальный маркетинг, Минск: Новое знание, 2004. – 832 с
7. Мхитарян С.В., Отраслевой маркетинг /Мхитарян С.В.М.:Эксмо, 2006. 368с.
8. Маркетинг/У. Рудилиус и др.-М.: ДеНово, 2001.-706 с.
9. Маркетинг: Учебник / Ким С.А., - Москва, Дашков и К, 2015, 260 стр.
10. Маркетинг: Учебник /Р.Б.Ноздрева, Г.Д.Крылова, М.И.Соколова, В.Ю.Гречков, - Москва, Юристь, 2005, 568 с.
11. Маркетинг: Учебник и практикум /ред. Л.А.Данченко, М., Юрайт 2015, 486с.
12. Маркетинг: Учебник / Барышев А.,Ф., - Москва, Академия, 2014, 224 стр.
13. Маркетинг: Учебник/В.А.Алексунин. 6-е изд.. М. Дашков и Ко, 2014, 216 стр.
14. Маркетинг: учебное пособие для студентов / А.П. Панкрухин. 5-е изд. - М.: Омега-Л, 2007. - 656 с.
15. Реброва Н.П., Маркетинг: Учебник и практикум, - М., Юрайт 2015, 278с.
16. Третьяк О.А., Маркетинг. Новые ориентиры модели управления.Учебник, - М.: Проспект, 2016. – 416 стр.
17. Багиев, Л. , Моисеева, Н.К. , Черенков, В.И. Международный маркетинг/ Л. Багиев, Н.К. Моисеева, И. Черенков. - СПб: Питер, 2009. - 688 с.
18. Фатхутдинов Р.А., Стратегический маркетинг: Учебник. М.: 2000. – 640 стр.
19. Международный маркетинг. Учебник и практикум, Под ред. Абаева А.Л., Алексунина В.А. - Москва: Юрайт, 2016. - 362 с.
20. Холмогоров В. Интернет-маркетинг. Краткий курс. – СПб.: Питер, 2001
21. Аакер Д. Маркетинговые исследования: [пер. с англ.] / Д. Аакер, В. Кумар, Дж. Дэй /под ред. С. Божук. 7-е изд. Санкт-Петербург: Пи-тер, 2004.–848 с.
22. Курс MBA по маркетингу: Пер. с англ. / Чарльз Д. Шив, Хайэм Александр Уотсон, 2-е изд., Москва: Альпина Бизнес Букс, - 2006. - 716 с.
23. Маркетинговые коммуникации: учебник и практикум / под ред. О.Н. Романенковой. - Москва: Юрайт, 2014. - 456 с.
24. Халилов Д., Маркетинг в социальных сетях. М.: 2016. – 240 с.
25. Галицкий, Е. Б. Маркетинговые исследования: учебник / Е.Б. Галицкий, Е.Г. Галицкая. - Москва: Юрайт, 2012. - 540 с.
26. Черчилль Г.А., Маркетинговые исследования, М., 2003. -752 с.
27. McCarty, J., Perreault, W. Basic Marketing: A Global-Management Approach.

Sydney, IRWIN, 1993.- 763 p.

28. Блэкуэль, Р, Миниард П., Энджел Дж. Поведение потребителей. 10-е изд./Пер. с англ.-СПб.: Питер, 2007.-944с.
29. Джоббер, Д. Принципы и практика маркетинг: Пер. с англ.: Уч. пос.-М.: Издательский дом “Вильямс”, 2000.-688 с.
30. Основы маркетинга. Учебник, Боргард Е., Крайнева Р., Козлова Н., и др. . - Москва: Юрайт, 2016. - 408 с.
31. Клифтон Б., Google Analytics для профессионалов, М.: Издательский дом Вильямс, 2017.-608 с.
32. Маркетинг в отраслях и сферах деятельности: Учеб. пособие /Под ред. д-ра экон. наук, проф. НА. Нагапетьянца. М.: Вузовский учебник, 2007. 272 с.

5. ԿՈՄԵՐՑԻԱ

Առևտրային գործունեության էությունը և բովանդակությունը. Առևտրային գործունեության էությունը: Առևտրային գործունեության օբյեկտները և սուբյեկտները: Առևտրային և ոչ առևտրային կազմակերպություններ: Առևտրային գործունեության հիմնական սկզբունքները: Առևտրային գործունեությունը արդյունաբերական ձեռնարկություններում և ապրանքների (ծառայությունների) իրացման ոլորտում: Առևտրային կազմակերպությունների ենթակառուցյունները:

Առևտրային բանակցություններ. Առևտրային բանակցությունների էությունը և խնդիրները: Առևտրային բանակցությունների վարման ձևերն ու եղանակները: Առևտրային բանակցությունների վարման մեթոդները: Առևտրային բանակցությունների նախապատրաստումը: Առևտրային բանակցությունների արդյունավետ վարման հիմնախնդիրները: Առևտրային բանակցությունների արդյունքների ամփոփումը:

Առևտրային տեղեկատվություն և առևտրային գաղտնիք. Տեղեկատվության դերը առևտրային գործունեության մեջ: Առևտրային տեղեկատվության հայթայթման ուղիները և աղբյուրները: Տեղեկատվությանը ներկայացվող հիմնական պահանջները: Առևտրային տեղեկատվության և առևտրային գաղտնիքի դրսևորման ձևերը: Առևտրային գաղտնիքի տարբերակման

հատկանիշները: Ֆիրմայի տնտեսական անվտանգությանը սպառնացող արտաքին և ներքին վտանգները: Առևտրային գաղտնիքի պաշտպանության հիմնական ուղղությունները և իրականացման միջոցառումները:

Ապրանքային նշանի դերն առևտրային գործունեության մեջ, դրան ներկայացվող պահանջները, հաստատման և կիրառման կարգը:

Սպառումը և ապրանքային ռեսուրսները. Սպառումը և դրա կազմը: Անձնական սպառումը որպես սպառման հիմնական տարր, դրա կազմը: Սպառողական ապրանքների շուկայական պահանջարկի ձևավորման առանձնահատկությունները: Ապրանքային ռեսուրսները որպես ապրանքաշրջանառության զարգացման նյութական նախադրյալ: Ապրանքային ռեսուրսների էությունը և կազմը: Ապրանքային ռեսուրսների ձևավորման աղբյուրները:

Մանրածախ և մեծածախ ապրանքաշրջանառություն. Մանրածախ ապրանքաշրջանառության սոցիալ տնտեսական էությունը: Մանրածախ ապրանքաշրջանառության կազմը: Մանրածախ ապրանքաշրջանառության հաշվեկշիռը և դրա տարրերի փոխադարձ կապը: Մանրածախ ապրանքաշրջանառության վերլուծությունն ըստ դրա բաղադրիչ տարրերի: Մանրածախ ապրանքաշրջանառության զարգացման ծրագրի մշակումը: Մեծածախ առևտրի էությունը: Մեծածախ առևտուրը որպես արտադրության և մանրածախ առևտրական կազմակերպությունների միջև տնտեսական կապի ձև: Մեծածախ ապրանքաշրջանառության տեսակներն ու ձևերը: Մեծածախ կազմակերպության ապրանքաշրջանառության վերլուծությունն ու զարգացման ծրագրի կազմումը: Առևտրական կազմակերպության ապրանքային ապահովվածությունը: Ապրանքային պաշարների էությունը: Առևտրական կազմակերպության ապրանքային պաշարները, դրանց տեսակները և մեծության վրա ազդող գործոնները: Ապրանքների շրջանառության ժամանակը, դրա մեծության հաշվարկման կարգը: Ապրանքային պաշարների վերլուծությունը և դրանց պահանջի հաշվարկման կարգը: Առևտրական կազմակերպության ապրանքային մուտքերի վերլուծությունը և հաշվարկման կարգը:

Առևտրական կազմակերպության հիմնական միջոցներ. Առևտրի հիմնական միջոցների հացկացությունը, դասակարգումը, կազմը և կառուցվածքը: Հիմնական միջոցի վիճակի գնահատման ցուցանիշները: Առևտրական կազմակերպության հիմնական միջոցների սկզբնական, վերականգնման և մնացորդային արժեքները: Հիմնական միջոցների մաշվածքը:

Ամորտիզացիոն հատկացումները որպես հիմնական միջոցների արժեքի վերականգնման աղբյուր: Առևտրական կազմակերպության հիմնական միջոցների օգտագործման արդյունավետության ցուցանիշները: Կապիտալ ներդրումները որպես առևտրական կազմակերպության հիմնական միջոցների ընդլայնված վերարտադրության միջոց: Կապիտալ ներդրումների աղբյուրները: Կապիտալ ներդրումների արդյունավետության ցուցանիշները: Ոչ նյութական ակտիվներ:

Աշխատանքը և աշխատավարձը առևտրում. Առևտրի աշխատողների աշխատանքի սոցիալ-տնտեսական էությունը: Աշխատանքի արտադրողականությունն ու արդյունավետությունն առևտրում, դրանց մեծության վրա ազդող գործոնները և աճի ռեզերվները: Աշխատանքի վարձատրության համակարգն առևտրական կազմակերպությունում, դրա հետագա կատարելագործումը: Աշխատանքի վարձատրության միջոցների վերլուծությունն ու հաշվարկն առևտրում:

Համախառն եկամուտն առևտրում. Համախառն եկամտի գոյացման աղբյուրները: Հավելագների մեծության տարբերակման սկզբունքներն ըստ ապրանքային խմբերի և իրացման վայրի: Համախառն եկամտի մակարդակը և դրա մեծության վրա ազդող գործոնները: Համախառն եկամտի վերլուծությունն ու մեծության հաշվարկը:

Իրացման ծախսեր. Իրացման ծախսերի էությունը և դասակարգումը: Իրացման ծախսերի մակարդակը և այն բնութագրող գործոնները: Առևտրական կազմակերպության իրացման ծախսերի անվանացանկը: Իրացման ծախսերի վերլուծությունն ամբողջ ծավալով, ըստ դրա մեծության վրա ազդող գոր-

ծոնների և ծախսատեսակների: Իրացման ծախսերի հիմնական ծախսատեսակների մեծության հաշվարկման կարգը: Իրացման ծախսերի մակարդակի նվազեցման ուղիները:

Առևտրային ռիսկ. Առևտրային ռիսկի էությունը, դրա ազդեցությունը առևտրային գործունեության վրա: Առևտրային ռիսկի տեսակները: Առևտրային ռիսկի մակարդակի վրա ազդող գործոնները: Առևտրային ռիսկի գնահատումը: Առևտրային ռիսկի կառավարումը: Առևտրային ռիսկի նվազեցման ուղիները: Ներքին առևտրային ռիսկը և դրա դասակարգումը:

Առևտրական կազմակերպության ֆինանսները. Առևտրական կազմակերպության ֆինանսների հասկացությունը և էությունը: Ֆինանսների դերը առևտրի արդյունավետության բարձրացման գործում: Շահույթը և շահութաբերությունն առևտրում: Շահույթը, որպես համախառն եկամտի և իրացման ծախսերի տարբերություն: Շահույթի և շահութաբերության մեծության վրա ազդող գործոնները: Շահույթի մեծության հաշվարկը: Շահույթի օգտագործումն առևտրում: Շահութահարկը և դրա մեծության հաշվարկը: Առևտրական կազմակերպության միջոցների գոյացման աղբյուրները: Սեփական, փոխառու և ներգրավված միջոցների հասկացությունը: Շրջանառու միջոցները առևտրում: Հիմնական և շրջանառու միջոցների գոյացման աղբյուրները: Առևտրական կազմակերպության ֆինանսավորման և վարկավորման կարգը. ֆինանսների վերլուծությունը: Եկամուտների և ծախսերի հաշվեկշռի կառուցվածքը:

Միջազգային առևտրային գործառնություններ. Միջազգային առևտրային գործառնությունների անհրաժեշտությունը: Ներմուծման-արտահանման գործառնությունների կազմակերպումը: Արտոնագրային համակարգը: Միջազգային առևտրային գործունեության ձևերը: Մաքսային ռեժիմները կոմերցիոն նպատակով: Արտահանվող և ներմուծվող ապրանքների մաքսային ձևակերպումները:

Առևտրի պետական կարգավորում. Առևտրի պետական կարգավորման էու-

թյունը և դերը շուկայի հավասարակշռվածության ապահովման գործում: Առևտրի պետական կարգավորման միջոցները: Ապրանքների և ծառայությունների հավաստագրում: Փոքր և միջին առևտրական ձեռնարկատիրության գործունեության խրախուսումը և պաշտպանումը: Պետության դերը գների և սակագների կարգավորման գործում: Գների և սակագների էությունը և տեսակները: Առևտրի պետական կարգավորման ոչ սակագնային մեթոդների էությունը և կիրառման ոլորտի քվոտավորումը: Արտահանող և ներմուծող ապրանքների արտոնագրման համակարգը:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. «Կոմերցիայի հիմունքներ» Ա.Հ. Բուլանիկյանի ընդհանուր խմբագրությամբ, Եր. Տնտեսագետ. 2003թ. – 334 էջ
2. Առևտրի կազմակերպում և տեխնոլոգիա: Ուսումնական ձեռնարկ / Ա.Հ. Բուլանիկյան, Գ.Ս. Չատինյան, Վ.Ե. Գրիգորյան, Հ.Լ. Պապոյան, Մ.Զ. Հակոբյան, Գ.Ն. Բուլանիկյան, - Երևան: Տնտեսագետ, 2006. - 259 էջ
3. Առևտրի տնտեսագիտություն: Ուս. ձեռնարկ / Գ.Ս. Չատինյան, Երևան: Ա.հ., 2014. - 480 էջ.
4. Դադայան Խ., Ակնարկներ հայ վաճառականության պատմության / Երևան: «Հայրենիք» ակումբ, 2009, - 128 էջ
5. Առևտրի միջազգային կոնվենցիաները և համաձայնագրերը: Դասախոսությունների տեքստ / Գրիգոր Նազարյան, Դավիթ Հախվերդյան ; Մասն խմբ.՝ Գ.Ս. Աղաջանյան, Երևան: Նահապետ, 2011. – 176 էջ
6. Վիրտուալ առևտրի հիմունքներ: Ուսումնա-մեթոդական ձեռնարկ / Գ.Հ. Մկրտչյան ; Հայաստանի Ինտերնետ միություն, Երևան, 2003. - 104 էջ.
7. Մարքեթինգի հիմունքներ: Ուսումնական ձեռնարկ/ Ա.Ե.Զաքարյան, Շ.Ս.Սահակյան, Ա.Վ.Գրիգորյան, Ն.Ժ.Ղուկասյան, Լ.Շ.Սահակյան/ Խմբ.՝ Ա.Ե.Զաքարյան. – Եր.: Տնտեսագետ. 2013թ, 702 էջ
8. Պողոսյան Ա., Էլեկտրոնային կոմերցիա / Եր. Հեղին. հրատ. 2005 – 116 էջ
9. Балабанов И.Т., Электронная коммерция, - СПб. Питер, 2001. - 336с.
10. Балашевич М.И, Быкова Т.П., Экономика и организация малого бизнеса: уч. пособие. БГЭУ 2012. – 335с.
11. Договоры коммерческой деятельности: Практическое пособие /А.М.Петров - М.: КУРС, НИЦ ИНФРА-М, 2015. - 396 с.

12. Каплина С.А. Организация коммерческой деятельности: уч. пособие. 2-е изд.б Феникс, 2007г. - 448с.,
13. Кеннеди Г. Основы ведения переговоров, Олимп Бизнес, 2006г.-384с.
14. Киселева Е.Н., Буданова О.Г., Организация коммерческой деятельности по отраслям и сферам применения: уч. Пос., Вузовский учебник: 2008. – 192с.
15. Коммерческая деятельность: Учебник / Ф.П. Половцева. - 2-е изд. - М.: НИЦ ИНФРА-М, 2014. - 224 с.
16. Минько, Э. В. Основы коммерции: учеб. пособие для студентов вузов/ Э. В. Минько, А. Э. Минько. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2012. - 512 с.
17. Молоткова Н.В., Соседов Г.А., Организация, технология и проектирование коммерческих предприятий: уч. пособие, ТГТУ, - 2004. – 128с.
18. Оканова, Т. Н. Налогообложение коммерческой деятельности: учебно-практ. пособие для студентов вузов.- М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2013. - 287 с.
19. Организация коммерческой деятельности малых и средних предприятий: Учебное пособие/Г.Г.Иванов, Ю.К.Баженов - М.: ИНФРА-М, 2015. - 304 с.
20. Организация коммерческой деятельности предприятий. По отраслям и сферам применения: Учебное пособие. Никулина Н.Н., Эриашвили Н.Д. - М.:ЮНИТИ-ДАНА, 2015. - 319 с.
21. Основы коммерции: Уч. пособие /Г.А. Яковлев.М.:ИНФРА-М,2016.224.
22. Основы предпринимательской деятельности: Учебник/С.Д.Резник, А.В.Глухова, А.Е.Черницов; под общ. ред. С.Д.Резника - М.: ИНФРА-М, 2015. - 287 с.
23. Памбухчианц О.В., Организация и технология коммерческой деятельности: учебник: «Дашков и К»: - 2007. – 672с.
24. Памбухчианц, О. В. Основы коммерческой деятельности: Учебник. - М.: Дашков и К, 2014. - 284 с.
25. Панкратов Ф.Г., Солдатова Н.Ф. , Коммерческая деятельность: учебник, М. - «Дашков и К». - 2012. – 500с.
26. Пигунова, О.В. Коммерческая деятельность предприятия: уч. пособие / О.В. Пигунова, Е.П. Науменко.-Минск: Вышэйшая школа, 2014.–255 с.
27. Сайткулов Н.Н., Техническое оснащение торговых организаций, учебное пособие. ИД «Деловая литература». 2005. – 336 с.
28. Синяева, И. М. Маркетинг в коммерции: Учебник / И. М. Синяева. - 3-е изд. - М.: Дашков и К, 2012. - 548 с.
29. Синяева, И. М. Паблик рилейшнз в коммерческой деятельности, - 2-е

изд. - М.:ЮНИТИ-ДАНА, 2015. - 414 с.

30.Эффективность коммерческой деятельности / Маклаков Г.В. - М.:Дашков и К, 2016. - 232 с.

6. ԲԻԶՆԵՍԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ

Բիզնեսի կոնցեպցիաները. Բիզնեսի քննադական, պոզիտիվ և պրոգնատիկ կոնցեպցիաները: Բիզնեսի պրոգնատիկ կոնցեպցիայի էթնիկական և իրավական հիմունքները: Խոշոր, միջին, փոքր բիզնես: Հասկացությունը և բնորոշումը: Փոքր բիզնեսի սոցիալական նշանակությունը: Միջազգային համագործակցությունը փոքր բիզնեսի ոլորտում: Հայրենական փոքր բիզնեսի առանձնահատկությունները: Փոքր բիզնեսի պետական աջակցությունը ուժեղացման հիմնական ուղղությունները: Փոքր բիզնեսի զարգացման խնդիրները ՀՀ-ում: Ժամանակակից բիզնեսի բնորոշ գծերը, զարգացման միտումներըն ու հեռանկարները:

Բիզնեսի սուբյեկտները, օբյեկտները և տիպերը. Ձեռներեցները որպես բիզնեսի սուբյեկտներ: Ձեռներեցի իրավունքներն ու պարտականությունները: Ձեռներեցների անհատական հատկանիշները: Ձեռնարկատիրական բիզնեսի օբյեկտները: Սպառողական բիզնես: Բիզնեսի սուբյեկտները աշխատանքի շուկայում: Գործարար գործունեությունը պետական կառավարման և միջպետական հարաբերությունների վարչահրամայական ոլորտում:

Բիզնեսի կազմակերպարավական ձևի ընտրությունը. Քաղաքացիների ձեռնարկատիրական գործունեությունը առանց իրավաբանական անձի կազմավորման: Տեսական ընկերակցություններ: Տեսական ընկերություններ: Արտադրական կոոպերատիվներ: Անհատ ձեռնարկություններ: Տնտեսվարող ընկերությունների մասնաճյուղեր և ներկայացուցչություններ: Դուստր և կախյալ ընկերություններ: Կազմակերպարավական ձևի ընտրության վրա ազդող գործոնները: Պարզ ընկերակցություն: Ձեռնարկատիրական կազմակերպությունների ասոցիացիաներ /միություններ/:

Պրոֆեսիոնալ ձեռնարկատիրության սկզբունքները: Ձեռնարկատիրական բիզնեսի համակարգը. Պրոֆեսիոնալ ձեռնարկատիրության կողմնորոշող սկզբունքները: Պրոֆեսիոնալ ձեռնարկատիրության խթանող սկզբունքները: Ձեռնարկատիրական բիզնեսի սուբյեկտների գործարար շահերի համակցումը: Պրոֆեսիոնալ ձեռնարկատիրության կազմակերպական վարվելաձևի սկզբունքները: Ձեռնարկատիրության էվոյուցիան ՀՀ-ում: Կապիտալի նախասկզբնական կուտակումը: Պրոֆեսիոնալ ձեռնարկատիրության համակարգային սկզբունքները: Ձեռնարկատիրական բիզնեսի ազգային մոդելները: Հայկական ժամանակակից ձեռնարկատիրության կայացում:

Բիզնեսի ձևերը. Արտադրական բիզնես: Ապրանքների արտադրությունը և ծառայությունը որպես բիզնեսի ոլորտ: Արտադրական ձեռնարկատիրությունը արդյունաբերության ճյուղերում և շինարարությունում: Ձեռնարկատիրական բիզնեսը գյուղատնտեսությունում և արտադրական ծառայությունների շուկայում: Արտադրական ձեռնարկատիրության ինովացիոն տիպը: Ինովացիոն բիզնես: Լիզինգի հասկացությունը, ձևերն ու տեսակները: Ֆրանչայզինգ: Վենչուրային բիզնես: Օֆշորային բիզնես: Կոմերցիոն բիզնես: Ֆինանսական բիզնես: Խորհրդատվական բիզնես:

Տեղեկատվական բիզնեսը և նրա տեխնոլոգիան. Տեղեկատվական բիզնեսի կառուցվածքը: Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների զարգացման միտումները: Տեղեկատվական արդյունքի դերի բարձրացումը: Միջանկյալ օղակների վերացում: Գլոբալացում: Կոնվերգենցիա: Տեխնիկական ապահովվածությունը որպես տեղեկատվական տեխնոլոգիաների հիմք: Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների նվաճումները առավել արդյունավետ օգտագործող բիզնեսի բնագավառները: Տեղեկատվության պաշտպանությունը որպես տեղեկատվական բիզնեսի կարևոր բաղադրիչ:

Սեփական գործի կազմակերպումը և բիզնես պլանավորման հիմունքները. Սեփական գործի ստեղծման ընդհանուր պայմանները, փուլերը: Գործող ձեռնարկության գնում: Վարձակալում հետագայում գնելով: Կազմակերպու-

թյան պետական գրանցում: Բիզնես պլանի նպատակն ու խնդիրները: Բիզնես պլանի կառուցվածքն ու բովանդակությունը: Ֆիրմայի /կազմակերպության/ ֆինանսական գործունեության բիզնես-պլանավորումը: Ապրանքների /ծառայությունների/ իրացման շուկան: Մրցակցությունը իրացման շուկայում: Մարքեթինգի պլան: Շուկայի վերլուծություն: Կազմակերպական պլան: Արտադրության պլան: Շահույթի և շահութաբերության հաշվարկ: Ֆինանսական պլան: Ռիսկերի վերլուծություն և տեսական արդյունավետության գնահատում:

Ֆիրմայի էկոնոմիկայի հիմունքներ. Ձեռնարկատիրական սկզբնական հիմնական կապիտալի պահանջի բացահայտումը: Շրջանառու միջոցներ: Աշխատավարձի կազմակերպում և պլանավորում: Վարձու աշխատողների և գործատուների իրավունքներն ու պարտականությունները: Արտադրանքի և ծառայությունների ինքնարժեքը: Շահույթ, շահութաբերություն: Տնտեսական արդյունավետությունը և դրա որոշման մեթոդները: Ֆիրմայի /կազմակերպության/ հիմնադրման փուլերը: Հիմնադրական փաստաթղթերի կազմը, կառուցվածքը: Ձեռնարկության գրանցումը, տեխնոլոգիան և փաստաթղթաշրջանառությունը:

Ձեռներեցների պայմանագրային հարաբերությունները տնտեսվարող գործընկերների հետ. Գործարքի էությունն ու ձևերը: Պայմանագրի բովանդակությունը: Պայմանագրի ձևերը: Պայմանագրի ձևերն ըստ կողմերի համաձայնության առարկայի: Պայմանագրի կնքելը: Պայմանագրի փոփոխությունը և չեղյալ համարելը:

Գնագոյացումը բիզնեսում. Գների տեսակները և դրանց կարգավորումը: Գնագոյացման համար անհրաժեշտ տեղեկատվությունը: Գնային քաղաքականությունը և ֆիրմայի գնային ռազմավարությունը: Արժեքային գնագոյացում: Արտադրության ծախքերի ազդեցությունը գների կազմավորման վրա: Կազմակերպության գնային քաղաքականության ձևավորումը: Գնային ռազմավարության տիպի ընտրությունը:

Հարկերը բիզնեսում: Կազմակերպությունների և անհատ ձեռներեցների հարկման համակարգը. Հարկային համակարգի հիմունքները: Հարկերի և վճարների ձևերը ՀՀ-ում: Կազմակերպությունների հարկումը: Հարկերի օպտիմալացումը: Հարկային արտոնություններ: Հարկային տեխնոլոգիաներ: հարկերի տեսակները: Հարկային վճարների մինիմալացման ուղիները: Հարկատուների իրավունքներն ու պարտականությունները:

Ռիսկը բիզնեսում. Ռիսկի տեսակները /ձևերը/: Ռիսկի իջեցման ուղիները: Ձեռնարկատիրական ռիսկի մակարդակի վրա ազդող գործոնները: Ներդրման կանոնը: Արժեթղթերի ռիսկերը և դրանց ձևերը: Վայլուտային ռիսկեր: Ռիսկերի ապահովագրման եղանակները: վայլուտային օպցիոն: Վայլուտային ֆյուչերսներ: Ռիսկերի ապահովագրման տեխնոլոգիան: Ռիսկերի կառավարումը բիզնեսում:

Գովազդային գործունեությունը բիզնեսում. Գովազդի նշանակությունը բիզնեսում: Գովազդի տարածման ուղիներն ու եղանակները: Գովազդային գաղափարի ընտրությունը: Գովազդային հաղորդագրության ստեղծումը: Գովազդային ոճը, դրա մշակումն ու օգտագործումը: Ռիզոլակի փոստային առաքում: Հովանավորությունը և ապրանքային մակնիշը: Գովազդային գործունեության պլանավորումը: Գովազդի ծախսերը: Գովազդային աշխատանքների ծավալման ընդհանուր կանոնները:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Մելքումյան Մ.Ա., Բիզնեսի էկոնոմիկա: Ուսումնական ձեռնարկ ; Դասագիրք տնտ. մասնագիտ. ուսանողն. համար. Ե., Զանգակ 97, 2002, 616 էջ
2. Մելքումյան Մ.Ա., Ձեռնարկատիրություն և բիզնես, Մենագրություն. Եր., Զանգակ -97, 2006, - 412 էջ
3. Մելքումյան Մ.Ա., Ձեռնարկատիրական գործունեության կազմակերպում: Մենագրություն.Երևան: Զանգակ-97, 2007. - 484 էջ
4. Մելքումյան Մ.Ա., Պետությունը և բիզնեսը, Եր., Զանգակ 97, 2009, 199 էջ
5. Քալանթարյան Պ.Ա., Արտադրական բիզնեսի կազմակերպում, Եր., 2005

6. Քալանթարյան Պ.Ա., Գործարարության գործավարություն: Ուս. ձեռնարկ. Երևան, Տնտեսագետ, 2005. - 192 էջ
7. Դանթարջյան Ս., Համբարձումյան Ա., Սարգսյան Ա., Կառավարման և գործարարության ընտրովի հարցեր: Ուսումնական ձեռնարկ, Երևան, Երևանի համալս. հրատ., 2005. - 150 էջ.
8. Հովհաննիսյան Ա.Ա., Արտադրական գործընթացները, դրանց կազմակերպումը, կազմակերպման սկզբունքները և կառավարումը: (Դասախոսություն) / Երևան: Ա.հ., 2016. - 118 էջ.
9. Մկրտչյան Լ., Գործարարության կառավարման փաստաթղթային ապահովման հիմունքներ: (ՈՒս. ձեռնարկ), Ե.: ՎՄՎ-Պրինտ, 2016. - 136 էջ
10. Բայադյան Ա.Հ., Բայադյան Ա.Ա., Բիզնես (գործարարության) պլան: Ուսումնա-մեթոդական ձեռնարկ / Երևան: Լիմուշ, 2010. - 105 էջ
11. Առևտրի կազմակերպում և տեխնոլոգիա: Ուսումնական ձեռնարկ / Ս.Հ. Բուլանիկյան, Գ.Ս. Չատինյան, Վ.Ե. Գրիգորյան, Հ.Լ. Պապոյան, Մ.Զ. Հակոբյան, Գ.Ն. Բուլանիկյան, - Երևան: Տնտեսագետ, 2006. - 259 էջ
12. Բաղդասարյան Գ.Վ., Բաղդասարյան Ա.Գ., Գնագոյացումը շուկայական տնտեսության պայմաններում: Ուս. ձեռնարկ, Ե.: Տնտեսագետ, 2012..390
13. Կիրակոսյան Վ., Միջազգային բիզնես: Ուսումնական ձեռնարկ / Եր.: ԵՊՀ հրատ, 2012. - 200 էջ
14. Աթոյան Կ., Աթոյան Վ., Արտադրության նյութական ապահովում: Ուսումնական ձեռնարկ: Երևան: Ա. հ., 2005. -108 էջ
15. Սահակյան Շ.Ս., Տիգրանյան Ի.Տ., Ապրանքների առքուվաճառքի պայմանագրերը մարքեթինգում: Ուս. ձեռնարկ, Եր.: Տնտեսագետ, 2002.-96 էջ
16. Մարքեթինգի հիմունքներ: Ուսումնական ձեռնարկ/ Ա.Ե.Զաքարյան, Շ.Ս.Սահակյան, Ա.Վ.Գրիգորյան, Ն.Ժ.Ղուկասյան, Լ.Շ.Սահակյան/ Խմբ.՝ Ա.Ե.Զաքարյան. - Եր.: Տնտեսագետ. 2013թ, 702 էջ
17. Մենեջմենթ, Յու.Մ.Սովարյան և խմբ., Ե., Տնտեսագետ, 2016. -672 էջ
18. Ավանեսյան Թ., Գործարար էթիկայի հիմունքներ.Եր.: Ա. հ., 2016. - 187 էջ
19. Балашевич М.И, Быкова Т.П., Экономика и организация малого бизнеса: уч. пособие. БГЭУ 2012. – 335с.
20. Киселева Е.Н., Буданова О.Г., Организация коммерческой деятельности по отраслям и сферам применения: учебное пособие, Вузовский учебник: 2008. – 192с.
21. Организация коммерческой деятельности малых и средних предприятий: Уч. пособие/Г.Г.Иванов, Ю.К.Баженов М.: ИНФРА-М, 2015. 304 .
22. Организация коммерческой деятельности предприятий. По отраслям и

- сферам применения: Учебное пособие. Никулина Н.Н., Эриашвили Н.Д. - М.:ЮНИТИ-ДАНА, 2015. - 319 с.
23. Касьянов А., Все о малом предпринимательстве, М., 2007, 538 ст.
 24. Петров К.Н., Как разработать бизнес-план. 69 готовых бизнес-планов. М.: Вильямс. 2015. – 320 с.
 25. Сергеев А.А., Бизнес-планирование. Учебник и практикум для бакалавриата и магистратуры. М.: Юрайт, 2016. – 463 с.
 26. Морозкин В.А., Буров В.П., Бизнес-планирование. Учебник. М.: ИНФРА-М. 2016. – 288 с.
 27. Киелов Д. В., “Индивидуальный предприниматель.” Справочник по созданию бизнеса, М., 2007, 191 с.
 28. Петров А.Ю., Как разработать бизнес-план – практическое пособие, 2007, 384 с.
 29. Бронникова Т.С., Разработка бизнес-плана проекта. Уч. пособие. , М.: ИНФРА-М, 2017. – 216 с.
 30. Наумов В., Основы предпринимательской деятельности: Учебник, М.: ИНФРА-М, 2016. – 320 с.
 31. Рубин Ю., Основы предпринимательства. учебник, М.: ИНФРА-М, 2016, 464 с.
 32. Пирогов К., Основы организации бизнеса. учебник для вузов, 2007, 560 ст.
 33. Экономика бизнеса: конкуренция, макростабильность и глобализация / Д. Макализ; пер. с англ.- М.: БИНОМ. 2014. — 696 с.:
 34. Круглова Н.Ю., Основы бизнеса (предпринимательства):учебник М.: КНОРУС, 2016. — 440 с.
 35. Лапуста М., Предпринимательство: Учебник. -, М., ИНФРА-М, 2012, 608 с.

7. ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ

Աշխատանքային ռեսուրսները և բնակչության զբաղվածությունը. Աշխատանքային ռեսուրսներ, տնտեսապես ակտիվ բնակչություն և աշխատանքային ներուժ: Աշխատանքային ռեսուրսների վերարտադրությունը: Զբաղվածությունը, դրա պետական քաղաքականության սկզբունքները և ձևերը: Աշխատանքի շուկան, դրա առանձնահատկությունները, կառուցվածքը և

բաղադրամասերը: Աշխատանքի շուկայի տեսակները, ձևերը և հատվածները: Գործազրկության ցուցանիշները, պատճառներն ու դասակարգումը:

Աշխատանքի արտադրողականություն. «Աշխատանքի արտադրողականություն» հասկացությունը: Աշխատանքի արտադրողականության աճի գործոնները, ուղիները, պայմանները և ռեզերվները: Աշխատանքի արտադրողականության չափման ավանդական և արդիական մեթոդները: Աշխատանքի արտադրողականության աճի հաշվարկը և վերլուծությունը:

Աշխատանքի կազմակերպում և նորմավորում. Աշխատանքի բաժանման ու կոոպերացման ձևերը և դրանց կատարելագործման ուղիները: Աշխատատեղերի կազմակերպումը և սպասարկումը: Աշխատանքի կազմակերպման կատարելագործման միջոցառումների մշակումը, ներդրումը և դրանց տնտեսական արդյունավետության որոշման եղանակը: Աշխատանքի նորմավորման դերն ու նշանակությունը արտադրության պլանավորման, աշխատանքի վարձատրման և նյութական խթանման կազմակերպման գործում: Աշխատաժամանակի ծախսումները և դրանց ուսումնասիրման մեթոդները: Աշխատանքի նորմաները, դրանց կառուցվածքը և դասակարգումը: Աշխատանքի նորմաների հաշվարկը: Աշխատանքի նորմավորման վիճակի վերլուծությունը և կատարելագործման հիմնական ուղղությունները:

Բնակչության եկամուտները և աշխատանքի վարձատրության կազմակերպումը. «Կենսամակարդակ» հասկացությունը, դրա կառուցվածքը և աղբյուրները: Կենսամիջոցների նվազագույն չափը և դրա սահմանման նշանակությունը: Աշխատավարձի էությունը և դրա դերը բնակչության եկամուտների ձևավորման գործընթացում: Աշխատավարձի կազմակերպման գործառույթները և տարրերը: Աշխատանքի վարձատրման տարիֆային համակարգի տարրերը և դրանց մշակման մեթոդաբանական հիմքերը: Արտադրական կազմակերպության տարիֆային ցանցերի մշակման սկզբունքները շուկայական տնտեսության պայմաններում: Աշխատանքի վարձատրման ժամանակավարձային և գործավարձային ձևերը, դրանց արդյունավետ կիրառման

պայմանները: Աշխատանքի վարձատրման ժամանակավարձային ձևը և դրա համակարգերը: Աշխատավարձի գործավարձային ձևը և դրա համակարգերը: Աշխատավարձի ձևերի և համակարգերի կատարելագործման հիմնական միտումները: Մասնագետների և ծառայողների աշխատանքի և աշխատավարձի կազմակերպման առանձնահատկությունները: Պարգևատրման համակարգերի տեղը նյութական խթանման համակարգում: Պարգևատրման համակարգերի մշակման մեթոդաբանական հիմքերը:

Արտադրական կազմակերպության անձնակազմի ձևավորումը և թվաքանակի հաշվարկը. Արտադրական կազմակերպության անձնակազմը և դրա կառուցվածքը, այն բնութագրող ցուցանիշները: Արտադրական կազմակերպության կադրերի կազմի և կառուցվածքի բարելավման ուղիները: Արտադրական կազմակերպության կադրերի շարժը: Գործավարձով աշխատող բանվորների թվաքանակի հաշվարկը: Ժամանակավարձով աշխատող բանվորների և մասնագետների թվաքանակի հաշվարկը:

Աշխատանքի վարձատրման միջոցների պլանավորումը, բաշխումը և օգտագործումը. Աշխատավարձի ֆոնդի կառուցվածքը: Աշխատավարձի ֆոնդի հաշվարկման խոշորացված մեթոդները: Աշխատավարձի ֆոնդի պլանավորումն ըստ առանձին տարրերի: Աշխատանքի վարձատրման միջոցների բաշխումը առևտրային կազմակերպության արտադրական ստորաբաժանումների միջև: Աշխատավարձի ֆոնդի օգտագործման վերլուծությունը:

Աշխատանքի և աշխատավարձի կազմակերպման առանձնահատկությունները ծառայությունների ոլորտում. Աշխատանքի կազմակերպման առանձնահատկությունները ծառայությունների ոլորտում: Աշխատավարձի կազմակերպման առանձնահատկությունները տրանսպորտում, զբոսաշրջության ոլորտում, բանկային համակարգում, առողջապահությունում, կրթության ու գիտության և մշակույթի բնագավառներում:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Պողոսյան Ս. Մ., Աշխատանքի կազմակերպում. ուսումնական ձեռնարկ, Եր., Զանգակ-97, 2000. – 240 էջ
2. Պողոսյան Ս. Մ., Աշխատանքի տնտեսագիտություն. ուսումնական ձեռնարկ, Եր., Զանգակ-97, 2004. – 320 էջ
3. Գրիգորյան Հ. Ս., Աշխատանքի և աշխատավարձի կազմակերպումը արտասահմանյան երկրներում, Եր., Տնտեսագետ, 1997:
4. Գրիգորյան Հ.Ս., Սամվելյան Ն.Ա., Աշխատանքի ցուցանիշների պլանավորում և վերլուծություն. ուսումնական ձեռն, Ե., Տնտեսագետ, 2005. 336 էջ
5. Խոջաբեկյան Վ., Հայաստանի բնակչության վերարտադրությունը և տեղաշարժերը XIX-XX դ-ում, XXI դ. շեմին, Եր., ՀՀ ԳԱԱ Գիտություն, 2001:
6. Մելքումյան Ա.Ս., Աշխատանքի շուկա Դասագիրք, Եր., «Զանգակ-1997», 2009. – 328 էջ
7. Պետրոսյան Մ. Ե., Աշխատանքի նորմավորում, ուսումնական ձեռնարկ, Եր., Տնտեսագետ, 2007. – 122 էջ
8. Մայիլյան Ֆ.Ն., Աշխատանքի շուկան և աշխատավարձի հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում. Եր. Տնտեսագետ. 2005. 122 էջ
9. Տերտերյան Գ.Մ., Աշխատանքի պաշտպանության սոցիալ-տնտեսական հարցերը /դասախոսության տեքստ/, Եր., Տնտեսագետ, 2005. – 64 էջ
10. Տերտերյան Գ.Մ., Աշխատանքի պայմանները և դրանց բարելավումը /դասախոսություն/, Եր., Տնտեսագետ, 2004. – 48 էջ
11. Տերտերյան Գ.Մ., Աշխատատեղերի կազմակերպումը և սպասարկումը, Եր., Տնտեսագետ, 2001. – 40 էջ
12. Մարգարյան Լ.Ա., Սիմոնյան Ռ.Հ., Պողոսյան Ս.Վ., Աշխատանքի կազմակերպումը, նորմավորումը և վարձատրությունը ագրարային համակարգի ձեռնարկություններում: Ուս. ձեռնարկ, Եր. ՀՊԱՀ հրատ., 2005. – 254 էջ
13. Адамчук В.В., Ромашов О.В., Сорокина М.Е., Экономика и социология труда. Учебник для вузов. М., Юнити. 2000. – 407 с.
14. Анализ трудовых показателей: Учебное пособие для вузов (А. В. Никитин, Н. А. Кольцов, И. А. Самарина и др.) ред. П. Ф. Петроченко, М., Экономика, 1989-288с.
15. Мазин А.Л., Экономика труда, М., Юнити-Дана, 2009г.- 623с.
16. Горелов Н.А., Оплата труда в бюджетных организациях. Учебник и практикум. – М. – Юрайт, 2017. – 164с.
17. Горелов Н.А., Оплата труда в коммерческих организациях. Учебник и

- практикум. – М. – Юрайт, 2017. – 176с.
18. Алиев И.М., Горелов Н.А., Ильина Л.О., Экономика труда. Учебник, М., 2013. -671 с
 19. Кибанов А. Я., Баткаев И. А., Ивановская Л. В. и др. Экономика и социология труда: учебник для студентов вузов / под ред. А. Я. Кибанова ; Гос. ун-т управления. - М.: ИНФРА-М, 2012. - 584 с.
 20. Павленков В. Рынок труда. Занятость. Безработица., М., МГУ, 2004.-368 с.
 21. Экономика труда и социально-трудовые отношения. Под. ред. Колосовой Р. П., Меликьяна Г. Г., М., МГУ, 1996. – 623 с.
 22. Одегов Ю.Г., Руденко Г.Г., Экономика труда. Учебник, М., 2011. -800 с
 23. Одегов Ю.Г., Руденко Г.Г., Управление персоналом. Учеб., М., 2016. -13 с
 24. Колосова Р.П., Меликьян Г.Г. Занятость, рынок труда и социально-трудовые отношения, Учебно-методическое пособие под ред. Р. П. Колосовой, Г. Г. Меликьяна, ТЕИС, 2008 г. - 458 стр.
 25. Колосова Р.П. Экономика персонала: учебник для студентов вузов / Р. П. Колосова, Т. Н. Василюк, М. В. Артамонова, М. В. Луданик. - М.: ИНФРА-М, 2010. – XXIV. - 896 с.
 26. Экономика труда. Под ред. П.Э. Шлендера и Ю.П.Кокина, Учебник, М., 2010. -686 с
 27. Генкин Б.М., Организация, нормирование и оплата труда промышленных предприятиях. Учебник.- М.: Норма, Инфра-М, 2015. - 416 с.
 28. Бухалков М.И., Организация и нормирование труда.-М.: 2013.-384 с.
 29. Рофе А.И., Теоретические представления об организации труда, Lap Lambert publishing, 2012. – 452с.
 30. Рофе А.И., Организация и нормирование труда. М.: МИК, 2011. 408с.
 31. Рофе А.И., Организация труда рабочих и служащих. М.: МИК, 2013. 536с.
 32. Байтасов Р., Организация труда, Lap Lambert publishing, 2012. – 356с.
 33. Попова Н., Организация нормирование и оплата труда в промышленности, Lap Lambert publishing, 2011. – 168с.
 34. Шкатулла В., Суетина Л., Основы организации труда: Экономические и правовые аспекты. Palmarium academic publishing, - 2014. – 292с.
 35. Экономика труда: (социально-трудовые отношения), под ред. Н. Волгина, Ю. Одегова, М., Экзамен, 2006. – 736 с.
 36. Экономика труда: рыночные и социальные аспекты. Уч.-мет. комплекс для подготовки магистров. Под общ. ред. Н.А. Волгина, М., РАГС, 2010. 368с.

8. ԲՆՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ

Բնօգտագործման տնտեսագիտությունը դա տնտեսագիտական գիտություն է, որն ուսումնասիրում է բնական ռեսուրսների ռացիոնալ օգտագործման և շրջակա միջավայրի պահպանման խնդիրները, ինչպես նաև էկոլոգիական գործոնի դերը տնտեսական համակարգի զարգացման ժամանակ:

Առարկայի խնդիրներն են. ա/ուսումնասիրել բնության և հասարակության փոխհարաբերության տնտեսական տեսանկյունները, բ/կայուն էկոլոգո-տնտեսական զարգացման հիմնադրույթի դիտարկումը, էկոլոգիայի էկոլոգիզացիայի խնդիրները, գ/տնտեսական խնդիրների վերլուծությունը կապված շրջակա բնական ռեսուրսների օգտագործման հետ, դ/բնական ռեսուրսների և ծառայությունների տնտեսական արժեքավորվածության որոշումը, ե/ռացիոնալ բնօգտագործման նպատակով պետական կարգավորման և շուկայական գործիքների օգտագործման հնարավորությունների ուսումնասիրումը:

Ներածություն - Բնօգտագործման տնտեսագիտություն հիմնական հաս կացությունը, կուրսի առարկան, հիմնական հասկացությունները՝ բնական միջավայրը, բնական պայմանները և բնական ռեսուրսները, ռացիոնալ բնօգտագործում: Բնական ռեսուրսների դասակարգումը: Բնական ռեսուրսների դերը հասարակական զարգացման տարբեր պատմական փուլերում: Բնական բարիքների բնութագիրը՝ հասարակական ապրանքներ, համատեղ սպառում: Բաց մատչելի բնական ռեսուրսների հասարակական սեփականության խնդիրները: Բնության վրա անտրոպոգեն ներգործությունը և նրա արդյունքները:

Տնտեսական զարգացում և էկոլոգիական գործոնը, կայուն զարգացում.

Տնտեսական զարգացման գործոնները՝ աշխատանքային ռեսուրսները, արհեստական ստեղծված արտադրության միջոցները, բնական ռեսուրսները: Տնտեսական զարգացման ձևավորման տեխնոգեն տեսակը, նրա առանձնահատկությունները և սահմանափակումները:

Տեխնոգեն տիպի զարգացման մոդելները՝ ֆրոնտալ էկոնոմիկա, շրջակա միջավայրի պահպանման հիմնադրույթը, էկոտոպիայի տեսությունը:

Գլոբալ էկոլոգիական խնդիրների առաջացումը՝ անապատացում, ջերմոցային էֆեկտ, օզոնային շերտ, անձրևներ, հումքային խնդիր, խմելու ջրի դիֆիցիտ, համաշխարհային օվկիանոսի աղտոտում, բնական և կենդանական աշխարհի տեսակների անհետացում: Այդ խնդիրների կապը այլ գլոբալ խնդիրների հետ՝ ժողովրդական, պարենային և այլն: Հռոմի ակումբի զեկույցները՝ «Աճի սահմանը», գրոյական աճի տեսությունը: Կայուն զարգացման հասկացությունը: Ապագա սերունդների շահերի հաշվարկը: Կայուն զարգացման չափանիշները: Կայուն զանգացման ժամանակ պահանջարկի և սահմանափակումների հաշվարկը: Ընդունվող որոշումների երկարաժամկետ հետևանքների հաշվառման անհրաժեշտությունը: Թույլ և ուժեղ առկայություն: Համաշխարհային էկոնոմիկայի զարգացման հիմնադրույթը ՄԱԿ-ի նյութերում: Արտաքին էֆեկտների հասկացությունը /էքստերնալներ/, նրանց հաշվարկը տնտեսական զարգացման ժամանակ: Բացասական և դրական արտաքին էֆեկտներ: Հասարակական և մասնավոր ծախսեր: Արտաքին էֆեկտների տեսակները՝ ժամանակավոր, գլոբալ, ոլորտային, միջոցափոխ, լոկալ: Էկոնոմիկայի էկոլոգիզացիան և վերջնական արդյունքները: Վերջնական արդյունքները և բնօգտագործումը: Բնա-ապրանքային ուղղահայաց: Փոխադարձ փոխարինման և լրացման գործոնը արտադրությունում: Կրիտիկական բնական կապիտալի հասկացությունը: Բնատարողունակությունը և նրա ցուցանիշները: Բնատարողունակությունը որպես կայուն զարգացման չափանիշ:

Բնության տնտեսական արժեքավորվածությունը: Բնօգտագործման արդյունավետությունը. Բնության տնտեսական արժեքավորվածության որոշման անհրաժեշտությունը: Շրջակա միջավայրի ֆունկցիաները, բնական ռեսուրսներով ապահովվածությունը, թափոնների և աղտոտվածության ասիմիլացիան, հասարակության ապահովումը բնական ծառայու-

թյուններով: Ազգային հարստություն: Էկոլոգիական գործոնի հաշվարկը տնտեսական զարգացման հիմնական ցուցանիշներում:

«Վճարելու պատրաստակամությունը» հիմնադրույթը: Բնության տնտեսական արժեքավորության որոշման մոտեցումները՝ շուկայական գնահատում, ռենտա, ծախսային մոտեցում, այլընտրանքային արժեք, ընդհանուր տնտեսական արժեքավորվածության /արժեք/: Գնահատման արժեքը և արժեքի սուբյեկտիվ գնահատումը:

Բնօգտագործման տնտեսական արդյունավետությունը: «Ծախսեր օգուտ» մոտեցումը: Ժամանակի գործոնի դերը, դիսկոնտավորում: Ծրագրերի գնահատման չափանիշները: Էկոլոգիական գործոնի հաշվի առնելը, հաշվարկը զուտ /բերված/ արժեքում: Բերված ծախսեր: «Ծախսեր-արդյունավետություն» մոտեցումը: Ներդրումների բաշխման առանձնահատկությունները բնապարանքային ուղղահայացում: Ներդրումների ուղղվածությունը դեպի վերջնական արդյունքները և ծախսերի նվազագույնի հասցնելը բնա-ապարանքային ուղղահայացում:

Շրջակա միջավայրի դեգրադացիայի հետևանքով առաջացած տնտեսական կորստի, վնասի հասկացությունը: Էկոլոգիական ծախսեր՝ էկոլոգիական վնաս, աղտոտվածության կանխարգելման ծախսեր /վնասի կանխարգելում/: Էկոլոգիական ներգործության գնահատման մոտեցումները՝ շուկայական գների օգտագործում, ծախսային մոտեցում:

Անցումը տեխնոգենից կայուն տիպի զարգացման. ՀՀ էկոնոմիկայի կայուն տիպի զարգացման անցման անհրաժեշտությունը: Տեխնոգեն զարգացման սահմանափակումները՝ էկոլոգիական /բնական ռեսուրսների սպառումը, աղտոտվածությունը և թափոնները/ տնտեսական /ներդրումային/, սոցիալական /առողջության վատացում/: Էկոնոմիկայի էկոլոգիզացիայի հիմնական ուղղությունները՝ էկոլոգիական խնդրի լուծման այլընտրանքային տարբերակները՝ ցածր թափոն և ռեսուրսախնայող տեխնոլոգիաների զարգացում, տեխնոլոգիական փոփոխություններ, ուղղակի բնապահպան միջոցառումներ:

Էկոլոգոտրոփվածության կառուցվածքային վերակառուցումը որպես ՀՀ կայուն զարգացման անցման կարևոր փուլ: Բնակա ռեսուրսների ընդհանուր սպառման բանաձևը: Կառուցվածքային բնատարողունակ ցուցանիշը: Սկզբնական էկոնոմիկայի հասկացությունը: Ինդուստրիալ կառուցվածք: ՀՀ էկոնոմիկայի կառուցվածքը, արտահանման քաղաքականության էկոլոգիական խնդիրները: Փոխարկումը /կոնվերսիա/ և շրջակա միջավայրը: Դրական միջոլորտային էքստերնալներ: Ուղղակի բնապահպան միջոցառումներ /մաքրող սարքավորումներ, ֆիլտրեր, պահպանվող տարածքներ և այլն/: Շրջակա միջավայրի համար ծախսերի որոշման խնդիրը:

Վերականգնվող բնական ռեսուրսների օգտագործումը և պահպանումը:

Համալիրների, էկոնոմիկայի սեկտորի զարգացման էկոլոգիզացիան.

Հողային ռեսուրսները ագրոպարենային համալիրում: Հողային ռեսուրսների կառուցվածքը և դինամիկան: Հողային բերրիության տեսակները՝ բնական, արհեստական, տնտեսական: Հողի դեգրադացիայի գործոնները: Անապատացման դեմ պայքարի միջոցառումները ՀՀ-ում: Ագրոպարենային համալիրի, գյուղատնտեսության ենթակառուցվածքի զարգացումը: Հողային ռեսուրսների ռացիոնալ ու արդյունավետ օգտագործման ուղիները:

Անտառային ռեսուրսները և անտառային համալիր: ՀՀ անտառային ֆոնդը և նրա կառուցվածքը: Անտառային ռեսուրսների կազմը, տեսակները և տեղաբաշխումը: Անտառային ռեսուրսների վերարտադրությունը: Անտառային ռեսուրսների պահպանման և վերարտադրության արդյունավետության բարձրացման հիմնական ուղղությունները: Անտառօգտագործումը և գլոբալ էկոլոգիական խնդիրները: Ջրային ռեսուրսներ: Ջրային ռեսուրսների ռացիոնալ օգտագործման խնդիրները ՀՀ-ում: Ջրային ռեսուրսների կառուցվածքը, օգտագործման դինամիկան, ջրաապահովվածության աստիճանը: Ջրային ռեսուրսների աղտոտվածության խնդիրները ՀՀ-ում: Սևանա լճի էկոլոգիական հիմնահարցերը: Կենսաբազմազանության պահպանման տնտեսական խնդիրները: Կենսաբազմազանության կրճատման պատճառները: Գլոբալ և

լոկալ օգուտներ: Կենսաբազմազանության պահպանման հիմնական տնտեսական պայմանները: Հատուկ պահպանվող բնական տարածքներ՝ պետական բնական արգելանոցներ, ազգային պարկեր, բնական հուշարձաններ, արգելավայրեր, բուսաբանական այգիներ, հանգստավայրեր, բուժ-առողջարանական վայրեր:

Չվերականգնվող բնական ռեսուրսների օգտագործում և պահպանում:

Էկոնոմիկայի սեկտորի, համալիրների էկոլոգիզացիան.

Վառելիքա-էներգետիկ ռեսուրսները և վառելիքա-էներգետիկ համալիրը: Սպառվող էներգետիկ ռեսուրսներ՝ նավթ, գազ, քարածուխ: Էներգետիկ ռեսուրսների պաշարների գնահատումը, նրանց արդյունահանումը և օգտագործումը: Ատոմային էներգետիկա, զարգացման հեռանկարները և անվտանգության ապահովումը, թափոնների թաղման խնդիրները: Վերականգնվող էներգետիկ ռեսուրսները, որպես էներգիայի ստացման այլընտրանքային աղբյուր: Տարբեր տեսակի էներգիայի արտադրության արդյունավետությունը: Էներգետիկ խնդիրների լուծման համալիրային մոտեցումը, ուղղվածությունը դեպի վերջնական արդյունքները:

Մետալուրգիական համալիր: Երկաթահանքի և գունավոր մետաղների տեղաբաշխումը և օգտագործումը: Պղնձի և մոլիբդենի պաշարները ՀՀ-ում, օգտագործման ներկա մակարդակը և զարգացման հեռանկարները, էկոլոգիական ապահովվածության խնդիրները նշված հանքերի շրջակա միջավայրում:

Շրջակա միջավայրի աղտոտում. Աղտոտվածությունը և հասարակական շահերը: Շրջակա բնական միջավայրի ասիմիլացիոն պոտենցիալը /տարողությունը/: Աղտոտվածության տնտեսական օպտիմումը: Շրջակա միջավայրի աղտոտվածության աղբյուրները և օբյեկտները: Աղտոտվածության ցուցանիշները: Աղտոտվածության ռեգիոնալ խնդիրները: Էկոլոգիական իրավիճակի գործակիցը: Օդային ավազանի աղտոտվածությունը: Ջրային ռեսուրսների աղտոտվածությունը: Հողային ռեսուրսների աղտոտվածությունը: Ռադիոակտիվ աղտոտվածություն: Թափոններ, երկրորդային ռեսուրսներ: Շրջակա

միջավայրի աղտոտվածության հսկողությունը:

Պետության և շուկայի դերը շրջակա միջավայրի պահպանման գործում.

Էկոլոգո-տնտեսական քաղաքականության իրացման մեխանիզմները /պետական ներգործություն/, տնտեսական խթանում /շուկայական մեխանիզմներ/: «Շուկայի ձախողումները» և էկոլոգիական գործոնը: Պետական քաղաքականության արդյունավետությունը: Կառուցվածքային արդյունավետություն: Շուկայի ձախողման, պետական և կառուցվածքային արդյունավետության արտահայտումը առաջարկի և պահանջարկի վրա: Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության տնտեսական միջոցառումների տարբերակումը՝ մակրոտնտեսական քաղաքականության և փոխհատուցվող էկոլոգիական միջոցառումներ: Մակրոտնտեսական քաղաքականության վրա էկոլոգիական ներգործությունը: Սեփականության իրավունքը և բնությունը: Քրուզի թերեման: Մոնոպոլիզմ, նրա էկոլոգիական տեսանկյունները: Ազդեցության միջոցառումների մատրիցան:

Էկոնոմիկային էկոլոգիզացիայի տնտեսական մեխանիզմը.

Բնօգտագործման տնտեսական մեխանիզմի տեսակները՝ մեղմ խթանող, կոշտ: Բնօգտագործման տնտեսական մեխանիզմի ձևավորումը շուկայական հարաբերությունների անցման փուլում՝ բնօգտագործման վճարովիությունը, բնապահպան գործունեության տնտեսական խթանման համակարգը, շրջակա բնական միջավայրի աղտոտվածության համար վճարի սահմանումը, բնական ռեսուրսների շուկայի ստեղծումը, գնագոյացման կատարելագործումը հաշվի առնելով էկոլոգիական գործոնը, հատկապես բնաշահագործողական ճյուղերի արտադրանքի գծով, էկոլոգիական ֆոնդերը, էկոլոգիական ծրագրերը, աղտոտվածության համար վաճառքի իրավունքը, «գրավ-վերադարձ» համակարգը, էկոլոգիական ապահովագրություն: Ինտերնալիզացիա: Աղտոտողը վճարում է սկզբունքը, աղտոտվածության իրավունքի վաճառքը:

Էկոնոմիկայի էկոլոգիզացիան և էկոլոգիական ճգնաժամից դուրս գալու ելքը. էկոլոգիական ճգնաժամերի տեսակները՝ պայթյունային և սողացող:

Էկոլոգիական ճգնաժամի հիմնական բացասական հետևանքները՝ էկոլոգիական, սոցիալական, տնտեսական քաղաքական: Էկոլոգիական ճգնաժամից դուրս գալու չափանիշները՝ էկոլոգիական հետևանքներ, տեխնիկական իրականացում, ներդրումների մեծությունը և նրանց արդյունավետությունը, սոցիալական հետևանքները: Էկոլոգիական ճգնաժամերի հաղթահարման սոցիալական տեսանկյունները, սերունդների միջև փոխզիջման խնդիրը և կայուն զարգացումը: Էկոլոգիական ճգնաժամից դուրս գալու հնարավորությունը մակրոտնտեսական մոտեցման հիման վրա՝ այլընտրանքային միջոցառումների իրականացման հնարավոր ռեգիոնալ անհամապատասխանությունը սեփական էկոլոգիական ճգնաժամի հետ, ճյուղային անհամապատասխանությանը այլընտրանքային միջոցառումների արդյունքների հետ, էկոլոգիական ճգնաժամերի հաղթահարման ժամանակ ներդրումային քաղաքականության համալիր բնույթը: Էկոլոգիական ճգնաժամից դուրս գալու այլընտրանքային տարբերակները /Սևանա լճի ճգնաժամի օրինակով/:

Էկոլոգիական խնդիրների լուծման միջազգային փորձը և համագործակցությունը. Շրջակա միջավայրի պահպանման ազգային ծրագրերը: ՀՀ շրջակա միջավայրի պահպանության ազգային գործողությունների ծրագիր: Բնօգտագործման կարգավորումը զարգացած երկրներում: Վարչական և շուկայական մեխանիզմները: Բնօգտագործման կարգավորումը շուկայական տնտեսության անցման երկրներում: Էկոլոգիական խնդրի սրումը զարգացող երկրներում: Շրջակա միջավայրի պահպանման ոլորտի միջազգային կազմակերպությունները, նրանց գործունեությունը: Միջազգային պայմանագրեր և կոնվենցիաներ: ՀՀ մասնակցությունը միջազգային էկոլոգիական կազմակերպությունների գործունեությանը:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Գևորգյան Ս.Ա., Կլիմայի փոփոխության տնտեսական հիմնահարցեր: /Ուսումնական ձեռնարկ /Երևան: Զանգակ-97, 2008. - 112 էջ

2. Գևորգյան Ս.Ա., Միջազգային բնապահպանական ռազմավարություն: /Ուսումնական ձեռնարկ /Երևան: Տնտեսագետ, 2004. - 144 էջ
3. ՀՀ էկոլոգիական կրթության քաղաքականության հիմնադրույթները, Գևորգյան Ս., Պետրոսյան Ռ., Գևորգյան Ա., Ղազարյան Մ., Էջմիածին, 2007.-32 էջ
4. Մելքումյան Լ.Ս., Բնության պահպանության հիմունքներ: Կենսոլորտը սպառնում է մարդուն զրկել բանականությունից: Ուս. ձեռնարկ. Երևան: Զանգակ-97, 2006. - 224 էջ
5. Մարության Ռ., Հովսեփյան Ա.,- Անձի էկոլոգիական կուլտուրան: /ՈՒսում. ձեռնարկ/-Երևան Արևիկ հրատ, 2005թ, -368 էջ
6. Գրիգորյան Կ.Վ., Եսայան Ա. Հ., Տեր Մինաս քահանա Մարտիրոսյան - Բնապահպանություն և աստվածաբանություն: /Վաղարշապատ 2007- 215 էջ
7. Գևորգյան Ս.Ա, Պետրոսյան Ռ.Ա., Գևորգյան Ա.Պ., Կարապետյան Ա.Կ., Շրջակա միջավայրի պահպանության և էկոլոգիական փորձաքննության հիմունքներ: /ՈՒսում. ձեռնարկ/Երևան 2011-312 էջ
8. Պետրոսյան Ռ.Ա, Մանասյան Վ.Գ., Ադանալյան Ա.Լ. Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատում: /դասախոսության նյութեր/ Երևան 2014- 69 էջ
9. Բաբայան Էբա Արկադիի- Բնօգտագործման և բնապահպանության տնտեսագիտական հիմնախնդիրները ՀՀ-ում: Երևան, < ԱԱԱԱ > 2006-76 էջ
10. Գևորգյան Ս.Ա., Պետրոսյան Ռ.Ա., Գևորգյան Ա.Պ Բնապահպանական և բնօգտագործման վճարների որոշման մեթոդաբանության կատարելագործման հիմնախնդիրները ՀՀ-ում: Երևան. Տնտեսագետ 2014- 60 էջ
11. Գևորգյան Ս.Ա., Պետրոսյան Ռ.Ա., Գևորգյան Ա.Պ. Էկոլոգիական անվտանգության հիմնախնդիրները ՀՀ-ում: Երևան. Տնտեսագետ 2014- 50 էջ /<Ամբերդ>մատենաշար/
12. Գրիգորյան Է. Բնապահպանական և բնօգտագործման վճարների իրավական ակտերի ժողովածու: Երևան. <Ասողիկ> 2011-96 էջ.
13. ՀՀ բնության հատուկ պահպանվող տարածքների համակարգի ներկա վիճակը: Կազմողներ Գևորգյան Ա., Աղասյան Ա., Ե. 2008 – 48 էջ
14. ՀՀ անտառի ազգային քաղաքականություն և ռազմավարություն: Ոչ պաշտոնական հրատարակություն, Հավելված ՀՀ կառավարության

- 2004թ. սեպտեմբերի30-ի թիվ 38 արձանագրային որոշման- Երևան. 2005-83 էջ
15. Ապօրինի անտառահատումների հետ կապված խնդիրների լուծմանն աջակցող միջոցառումների գործողությունների ծրագիր: - Ոչ պաշտոնական հրատարակություն, Հավելված ՀՀ կառավարության 2004թ. սեպտեմբերի30-ի թիվ 38 արձանագրային որոշման- Ե. 2005-61 էջ
 16. ՀՀԱՎԾ Շրջակա միջավայրը և բնական պաշարները ՀՀ-ում 2015 թվականին և 2011-2015թթ. ցուցանիշների շարժընթացը: /վիճակագրական ժողովածու/ Երևան. 2016-169 էջ
 17. Հայրապետյան, Է. Մ., Գրիգորյան Կ.Վ., Շրջակա միջավայրի պահպանություն. Երևան: ՀԳԱ, 2005. - 458 էջ
 18. Հովհաննիսյան Է., Բնապահպանության տնտեսագիտություն և քաղաքականություն: Ուս. Ձեռնարկ. Երևան: ՀՊՃՀ հրատ., 2002. - 95 էջ.
 19. Մարության Ո. Զ., Հովհաննիսյան Լ.Ս., Էկոլոգիական մենեջմենթ: Դասագիրք. Երևան: Ճարտարագետ, 2010. - 432 էջ
 20. Գրիգորյան Կ. Վ., Եսայան Ա.Հ., Ժամհարյան Հ.Գ ., Էկոլոգիայի և բնության պահպանության հիմունքներ: Ուսումնական ձեռնարկ բուհերի համար. Երևան: Զանգակ-97., 2010. - 224 էջ.
 21. Գևորգյան Վ.Շ., Քաջարան: Բնությունը և էկոլոգիան: Ուսումնական ձեռնարկ. Երևան: Գիտություն, 2009. - 157 էջ
 22. Իսկոյան Ա.Բ., Մովսիսյան Գ.Ս., Հախվերդյան Հ.Ս., Հայաստանի Հանրապետության էկոլոգիական իրավունք (1991-2009 թթ. իրավական ակտերի ժողովածու)., Երևան, 2009, «Ասողիկ» հրատ. - , 768 էջ
 23. Анисимов А.В -Экологический менеджмент /учебник/- Ростов-на Дону,,Феникс,, 2009-348 с
 24. Дайман С. Ю., Гусева Т. В., Заика Е. А., Сокоронова Т. В, Системы экологического менеджмента /практический курс/ -Москва, Форум, 2008-336 с
 25. Глушкова В.Г. Макара С.В - Экономика природопользования /учебник /2-е изд.- Москва, Юрайт, 2013-588 с
 26. Воробьев А.Е, Дьяченко В.В, Вильчинская О.В, Корчагина А.В – Основы природопользования: Экологические, экономические и правовые аспекты- Ростов-на Дону,,Феникс,, 2007-542 с
 27. Емельянов А.Г - Основы природопользования /учебник для студ. высш. проф обр/8-е издание - Москва <Академия>, 2013- 256 с

28. Дрогомирецкий И.И, Кантор Е.Л, Чикатуева Л.А.- Экономика управление в использовании и охране природных ресурсов - Ростов-на Дону,,Феникс,, 2011-536с
29. Трушина Т. П.,-Экологические основы природопользования - Изд, 4-е- Ростов-на-Дону, <Феникс> 2007-414с
30. Макар С.В - Экономика природопользования /конспект лекций/ 2-е изд.- Москва, Юрайт, 2011-208с
31. Глушкова В.Г, Макар С.В- Экономика природопользования/учеб. пособие/-Москва, Гардарики, 2005-448с
32. Москаленко А. П., Гутенев В.В, Москаленко С.А, Денисов В.В., - Экономика природопользования и ресурсосбережения /учеб. пособие/- Ростов-на-Дону, <Феникс> 2014-478с
33. Гирусов Э. В. -Экология и экономика природопользования/учебник /4-е изд., -Москва, Юнити 2014-607с
34. Данилов-Данильян, В. И. , Лосев К. С, Экологический вызов и устойчивое развитие /учеб. пособие/-, Москва-<Прогресс-Традиция>, 2000-416с
35. Хлебопрос Р. Г., Фет А. И.. Природа и общество> /модели катастроф/, Новосибирск, <Сибирский хронограф, 1999- 344с
36. Лестер Р. Браун-Экономика: Как создать экономику, оберегающую планетуПер. с англ.-Москва <Весь мир> 2003-392с
37. Белов Г.В -Экологический менеджмент Предприятия /учеб. пособие/-- Москва <Логос> 2006-240 с
38. Рябчиков А.К.- Экономика природопользования/учеб. пособие/- Москва <Элит-2000>, 2002-192с
39. Диксон Д.А, Скура Л., Карпенгер Р., Шерман П.,Экономический анализ воздействий на окружающую среду пер. с англ. – Москва, <Вита>. 2000-272с
40. Никитин А.Т, Серов Г.П, Степанов С.А и др - Основы экологического аудита/ учеб. пособие/- Москва <МНЭПУ> 2001-392с
41. Яндыганов, Я. Я.- Экономика природопользования/учебник /-, Москва ,Кнорус, 2005-576с
42. Каракеян В. И- Экономика природопользования/учебник /-, Москва ,Юрайт, 2011-576с
43. Шимова О. С, Соколовский Н. К., Экономика природопользования/ учеб. пособие/, Москва-Минск, <Инфра-М>-2005—356с

44. 82Голуб А. А- Рыночные методы управления окружающей средой/ учеб. пособие/,- Москва,2002-289с
45. Папанов А. В., Экономика природопользования/учебник /-, Изд. Московского университета, 2010-928с
46. <Экономическая оценка проектов и направлений политики в области окружающей среды>, Практическое руководство, ОЕСД 1997
47. Экономика природопользования: курс лекций / Е. Э. Васильева. – Минск: БГУ, 2012. – 195 с
48. Папенков К. В., Экономика природопользования, Изд. Велби, 2012., 928 с.
49. Лукьянчиков Н. Н., Потравный И. М., Экономика и организация природопользования. Москва, Юнити 2012. – 687с.
50. Бобылев С. Н., Ходжаев А. Ш., Экономика природопользования, М.- Инфра-М 2003. – 567 с.
51. Козачек А. В., Экологические основы природопользования, - Р-на-Дону, Феникс, 2008. – 448с.
52. Гальперин М. В., Общая экология, Москва, Форум, Инфра- М. 2017. – 336с.
53. Anderson D.A. Environmental Economics and Natural Resource ManagementRoutledge, 2010. — 448 p
54. Barry Field, Martha K. Field. Environmental Economics: An Introduction 7th ed. — McGraw-Hill Education, 2016. — 496 p
55. Harris Jonathan M., Roach B. Environmental and Natural Resource Economics: A Contemporary Approach 3rd Edition. —Routledge, 2014. — 584 p.
56. Raju N.J. Geostatistical and Geospatial Approaches for the Characterization of Natural Resources in the Environment: Challenges, Processes and Strategies Springer, 2015. -900 p.
57. Tietenberg T., Lewis L. Environmental & Natural Resource Economics 10th ed., Global Edition — Pearson, 2014. — 631 p.
58. <Economic instruments for pollution control and natural resources management in OECD countries: a survey>-Organisation for Economic Co-operation and Development, ENV/EPOC/GEEI(98)35/REV1/Final
59. <Environmental Science for Environmental Management>- Edited by Timothy O'Riordan – Longman-369p

60. Mark C. Schug, John S. Morotn, Donald R. Wentworth - <Economics and the environment> Eco detectives-National Council on Economic Education- 199-128p
61. Proposals for transition to sustainable development for Eastern European, Caucasus and central Asia Countries-Chisinau 2003-63p
62. JurgKlarer, Patrick Francis, Jim McNicholas-<Improving Environment and Economy> The potential of Ecocomic Incentives for Environmental Improvements and Sustainable Development in Countries With Economies in Transition- Hungary ,July 1999-83p
63. Methodological bases and practice of sustainable development implementation: Monograph., edited by Dr . ofEconomics, Prof O.Prokopenko, Ph.D in Economics. Assoc. Prof N. Kostyushenco-Drukarnia i Studio GraficzneOmnidium 2015-272p
64. Economics and th Environment, Eban S. Goodstein, 2-nd edition, 1999, - 558p.
65. Environmental economics, Charles D. Kilstad, Oxford university press 2000, -400p.
66. Environmental economics. Theory, application, and policy, Duane Chapman, 2000, -415
67. Environmental science, Aglobal concern, Cunningham, Cunningham, Saigo, 7-th edition, 2003, -646p.